

Izdaja delavski svet železarnih Ravne kot 14-dnevnik v nakladi 5500 izvodov.

Ureja uredniški odbor: Miroslav Garb, Jože Gruden, Sead Karadža, Marjan Kolar, Olga Radovič

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska ČGP Večer, Maribor
Glasilo je po 7. točki 1. odst. 38. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

ZA PRAVIČNE OD

Pogovori in razprave o OD so to jesen aktualni najmanj iz treh razlogov: zaradi vedno večjih življenjskih stroškov, zaradi akcije republiškega sindikata za dogovor o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za OD in skupno porabo in zato, ker smo v železarni že začeli dopolnjevati metodo za analitično oceno dela. Z njo naj bi se seznanili čez dober mesec dni.

Na tem področju imamo iz nedavne preteklosti obilo izkušenj, saj smo za različna usklajevanja ter za reševanje pritožb porabili ogromno časa, energije in živcev. Ko se zdaj v neprimerno težjih gospodarskih pogojih znova lotevamo tega področja, bi bilo silno prav, da takratnih napak ne bi ponovili.

Predvsem: nobenega barantanja in izsiljevanja, ampak dogovor za trezen način obravnavanja nove, boljše metode.

Pri tem moramo najprej razčistiti vsaj nekaj osnovnih izhodišč:

- OD se načelno ne more ravnati po podražitvah življenjskih dobrin, ampak je odvisen od rezultatov dela.
- Težnje k uravnilovki so zelo kratkoročna rešitev, nikakor pa ne morejo spodbujati k vedno boljšemu delu.
- Razen svojega dela je treba poznati in priznati tudi delo sodelavca iz drugega tozda in delovne skupnosti.
- Pozabiti »lepe oči« in prijateljske »ksihte«.

Potem se bomo zares približali idealu pravičnih osebnih dohodkov.

Kako izpolnjujemo planske obveznosti

V avgustu smo dosegli plan skupne proizvodnje v višini 95,4 odst., v kumulativu pa zaostajamo za 1,2 odst. Precej smo zaostali tudi pri odpremi gotove proizvodnje, saj je bila dosežena le z 91,8 odst. V kumulativu zaostajamo za 2,1 odst. Znatno boljše kot v preteklem mesecu pa je stanje pri fakturirani eksterni bruto realizaciji, saj je bil tu presežen mesečni plan za 9,1 odst., v kumulativu 3,1 odst. Pri izvozu pa smo dosegli v avgustu 80,4 odst. predvidenega plana, v kumulativu 89,8 odst.

TOZD jeklarna. Vzrok 5,9 odstotka zaostanka za predvidenim planom v mesecu avgustu je predvsem v pomanjkanju delavcev in proboju taline na 10-tonski el. peči. Na zalogi ni bilo dovolj starega železa, zaradi slabe

voluminoze le-tega pa se je precej podaljšal čas taljenja. Operativni plan v avgustu pa je bil presežen za 2,5 odst.

TOZD jeklolivarna. Tudi v avgustu je TOZD dosegel z letnim gospodarskim načrtom predvideno proizvodnjo, vendar je bila dosežena pod težkimi pogoji, ki so nastali zaradi izredno velike odsotnosti z dela (dopusti, bolniški izostanki, ki so nadpovprečni za to obdobje). Precejšnje oviro za normalno proizvodnjo pa so povzročili še vedno zelo slabi kremenčevi peski, torej je prišlo do številnih ozkih grl, zlasti v proizvodnji čistilnice. Zelo ugodni pa so bili v avgustu rezultati izvoza.

TOZD valjarna. Mesečni plan proizvodnje gredic je bil prekošen za 7,2 odst. Tudi na sred-

Priznanje železarni Francu Leskošku, našemu častnemu občanu

nji in lahki progi je potekala proizvodnja v normalnih mejah. Vendar proizvodni plan ni bil dosežen, in to predvsem zaradi drobnega asortimana in prepogostih menjav valjev. Doseganje plana proizvodnje na srednji progi znaša 77,7 odst., na lahki progi 111,8 odst. Drobnemu asortimanu primerna je visoka fakturirana eksterna bruto realizacija, saj znaša presežek plana v avgustu 13,5 odst.

TOZD kovačnica. Plan skupne proizvodnje je TOZD dosegel v višini 96,8 odst., saj so se še vedno čutile posledice izpada manipulatorja v juliju. Proizvodnja kovanih palic je znašala 92,8 odstotka, odkovkov je bilo skovanih 121,8 odst. predvidenega mesečnega plana in krčilnih odkovkov za 73,6 odst. Glede na julij se je izboljšalo stanje odpreme, fakturirane bruto realizacije in izvoza.

TOZD jeklovlek. V avgustu je zaostal TOZD za predvidenim planom skupne proizvodnje za 0,5 odst. Tako znaša proizvodnja vlečenega jekla 113,6 odst., brušenega jekla 101,8 odst., luščenege jekla 62,7 odst. in vlečene žice 48 odst. Vzrok za nedoseganje plana pri luščenem jeklu je predvsem v remontu luščilnega stroja, pri vlečni žici pa je primanjkovalo vložka. Pri vlečenem jeklu je dosegel TOZD v avgustu precejšen napredek, saj jim je uspelo vlečenje jekel, ki so jih sedaj proizvajali le v vlečeno-luščnem asortimanu, to pa jim bo precej olajšalo delo v nadaljnji proizvodnji.

TOZD orodjarna. Sorazmerno glede na letne dopuste je potekal proizvodni proces bolje kot mesec poprej, saj je imel takrat TOZD velike težave zaradi po-

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

manjkanja trde kovine. Povedati pa je potrebno, da TOZD povečuje proizvodnjo za zunanje naročnike. Pri istih instaliranih kapacitetah pa bo nujno zaostala proizvodnja, ki je potrebna za domače TOZD.

TOZD stroji in deli. Mesečni plan skupne proizvodnje je bil dosežen v višini 82,4 odst. Obdelanih ulitkov je bilo izdelanih 55,2 odst., obdelanih odkovkov 112,5 odst., valjev 24,3 odst., sestavljenih izdelkov 50 odst., stro-

jev in naprav 61,2 odst. ter raznih izdelkov interne proizvodnje za 142,1 odst.

TOZD industrijski noži. V avgustu je dosegel TOZD plan skupne proizvodnje v višini 107,2 odst. Plan proizvodnje compound gredic je bil dosežen 100 odst., pri grobo obdelanih palicah pa znaša prekoračitev plana 92,3 odstotka. TOZD zaostaja pri proizvodnji industrijskih nožev za 2,9 odst., pri brzoreznem orodju pa za 33,9 odst.

TOZD pnevmatični stroji. TOZD je dosegel plan skupne proizvod-

nje v višini 145,3 odst. Pri proizvodnji orodja za pnevmatične stroje je bil plan presežen za 114,3 odst., pri lafetah za 112,5 odst. in pri vrtnem orodju 87,5 odst. Edini zaostanek 26,3 odstotka beleži TOZD pri proizvodnji pnevmatičnih strojev. Primerna visokim prekoračitvam proizvodnje je tudi visoka odprema ter fakturirana bruto realizacija.

TOZD vzmetarna. V minulem mesecu je bil plan skupne proizvodnje presežen za 3 odst. Listnatih vzmeti je bilo izdelanih za 6,2 odst., vzmetnih palic pa za

43,2 odst. več, kot je predvideno z mesečnim planom.

TOZD RO Prevalje. TOZD je presežal plan skupne proizvodnje za 6,7 odst. Problemi v proizvodnji so ostali skoraj enaki kot v prejšnjem mesecu. Še vedno je stalno prisotno pomanjkanje brusnih sredstev in karbidnih trdin. Zaradi neusklajenosti trenutnih kapacitet na ravnanju in brušenju je prišlo do enotedskega pomanjkanja dela na ploščinskih brusilnih strojih. Največ težav pa je nastalo zaradi velike odsotnosti delavcev — letni dopusti in bolezni.

TOZD kovinarstvo Ljubno. V mesecu avgustu se je v proizvodnji še močno poznal vpliv zastojev, ki so nastali zaradi preselitve in montaže strojev. Največji zastoj je bil v proizvodnji zobatih vencev in mehanski obdelavi. Zaradi navedenih vzrokov zastoj TOZD zaostaja za predvidenim planom skupne proizvodnje za 18 odst., pri odpremi pa za 57,5 odst.

T O Z D	ODSTOTEK DOSEGANJA V PRIMERJAVI Z ENAKIM OBDOBJEM LANI							
	SKUPNE PROIZVODNJE		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTER. REALIZACIJE		IZVOZA	
	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.
JEKLARNA	122,8	102,1	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	99,9	102,3	108,8	108,8	134,3	134,4	453,1	216,3
VALJARNA	147,3	100,5	103,8	94,0	118,8	118,8	106,9	148,7
KOVAČNICA	117,4	106,3	129,2	101,3	127,1	127,1	347,2	216,1
JEKLOVLEK	114,4	113,6	145,2	115,8	134,1	134,1	377,6	300,3
STROJI IN DELI	103,5	93,7	113,3	128,6	157,9	157,9	-	24,0
- noži, brzorezno orodje	136,7	140,4	156,4	130,3	147,9	147,9	538,5	179,6
- gredice	45,2	65,3	-	-	-	-	-	-
- palice	119,0	58,1	119,0	58,7	67,0	67,0	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	82,2	95,8	143,3	102,8	143,1	143,1	538,5	179,6
PNEVMATIČNI STROJI	210,3	86,7	147,7	88,4	129,3	129,3	-	137,5
VZMETARNA	108,7	110,6	120,4	110,4	137,5	137,5	101,0	114,2
REZALNO ORODJE	123,1	92,3	130,0	97,9	143,9	143,9	-	107,1
KOVINARSTVO LJUBNO	60,7	98,6	55,3	84,7	112,3	112,3	-	-
KALILNICA	-	-	-	-	134,2	134,2	-	-
STOR. DRUGIH TOZD-DS	-	-	-	-	146,3	146,3	-	-
SKUPAJ DO	130,5	101,7	110,7	99,1	130,6	130,6	188,5	150,4

ODSTOTEK DOSEGANJA OPERATIVNEGA PLANA
SKUPNE PROIZVODNJE

T O Z D	AVGUST	KUMULATIVNO
JEKLARNA	102,5	100,4

T O Z D	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE (ga)							
	SKUPNE PROIZVODNJE		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTER-NE REALIZACIJE (bruto realizacija)		IZVOZA	
	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.
JEKLARNA	94,1	100,0	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	100,2	101,7	102,7	105,7	107,4	107,2	145,0	139,5
VALJARNA	96,0	97,1	89,3	95,4	113,5	102,4	72,8	88,7
KOVAČNICA	96,8	102,5	100,2	107,1	132,2	122,2	106,8	103,8
JEKLOVLEK	99,5	105,6	105,5	106,4	137,3	111,9	64,2	86,9
ORODJARNA	71,5	50,0	56,4	44,2	59,2	63,4	-	-
STROJI IN DELI	82,4	89,8	63,1	86,7	57,0	80,1	0,9	14,8
- noži, brzorezno orodje	95,7	99,3	88,4	94,6	102,9	105,1	93,7	79,5
- gredice	100,0	52,0	-	-	-	-	-	-
- palice	192,3	141,4	74,2	55,4	84,6	54,5	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	107,2	87,8	83,2	81,9	101,8	102,5	93,7	79,5
PNEVMATIČNI STROJI	145,3	97,8	137,2	96,1	191,8	110,4	35,1	128,5
VZMETARNA	103,0	105,1	107,1	105,2	115,7	115,5	117,9	152,1
REZALNO ORODJE	106,7	110,0	87,9	106,8	111,8	108,8	0,1	111,6
KOVINARSTVO LJUBNO	82,0	103,0	42,5	75,3	68,6	76,8	-	-
KALILNICA	-	-	-	-	116,1	124,5	-	-
STOR. DRUGIH TOZD-DS	-	-	-	-	140,4	101,8	-	-
SKUPAJ DELOVNA ORGANIZACIJA	95,4	98,8	91,8	97,9	109,6	103,1	80,4	89,8

MILOJKO MILINKOVIČ, NOVI SEKRETAR OBČINSKEGA SVETA ZSS RAVNE

Na 15. redni seji predsedstva občinskega sveta ZSS Ravne na Koroškem, ki je bila 7. 8. 1980, so delegati za novega sekretarja občinskega sveta ZSS Ravne izvolili Milojko Milinkoviča, dose-danega podpredsednika OS ZSS, rojenega 12. septembra 1928, člana ZK od leta 1946 in ZB NOV, dotlej zaposlenega v ravnski železarni kot delovodja metalurške stroke v tozdu raziskave in razvoj.

Tovariš Milojko Milinkovič je družbenopolitično začel delovati takoj po vojni. V samoupravno življenje se je vključil v ravnski železarni leta 1953 in pričel aktivno delovati v ZK, sindikatu in pozneje v delavskem svetu. Več let je bil član tovarniškega odbora sindikata in dve mandatni dobi kot delegat železarne član občinskega sveta ZSS Ravne. V železarni je v konferenci osnovnih organizacij sindikata opravljal funkcijo podpredsednika. Od leta 1979 pa je bil podpredsednik občinskega sveta ZSS Ravne.

Poleg odgovornih funkcij v sindikatu pa opravlja še druge dolžnosti na področju reševanja problemov in zaposlovanja invalidov. Tako je bil pri konferenci sindikata v železarni podpredsednik te komisije. Bil je tudi član komisije za uveljavljanje beneficirane dobe. Dokaj aktiven pa je še vedno v izvršilnem odboru občinske skupnosti socialnega skrbstva. Je predsednik sveta za varstvo odraslih, predsednik zbora delegatov občinske enote skupnosti pokojninsko-invalidskega zavarovanja in sodnik sodišča skupnosti pokojninsko-invalidskega zavarovanja. Tov. Milinkovič se je vedno zavzemal za človeka — delavca v železarni.

Za svoje humano in požrtvovalno delo je prejel priznanje za vojne zasluge, red dela s srebrnim vencem, in pred kratkim srebrni znak ZSS.

F. Rotar

Med železarji komunisti

OO ZKS TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI

»Tudi v TOZD industrijski noži so rezultati poslovanja v I. polletju dokazali, da smo s stabilizacijskimi ukrepi premagali sami sebe in marsikatero ozko grlo v neposredni proizvodnji industrijskih nožev,« je dejal **Branko Kaker**, sekretar osnovne partijske organizacije.

Podatki poslovanja v prvem polletju letošnjega stabilizacijskega leta kažejo, da so v TOZD industrijski noži predvideni plan 400 ton izdelkov presegli in da se je povečal odstotek dobiti, pa tudi izmerečka so naredili manj, kot so ga v enakem obdobju preteklega leta. Poleg teh uspehov pa tudi ugotavljajo, da so letos krepko izboljšali, vsaj v zadnjih treh mesecih, tudi tehnološko in delovno disciplino pa tudi odstotek bolniške se je znižal.

»Mislim, da so vsi ti uspehi začetek dobrega dela in gospodarjenja v TOZD industrijski noži,« je poudaril naš sogovornik. »Zato se sedaj ne bi smeli z uspehi uspavati, ampak moramo še tesnejše sodelovati in kakovitete ter mnogo več delati. Resda je bilo med podatki za prvo polletje med drugim tudi zaslediti, da je imel naš TOZD v I. polletju za okrog 3 milijone dinarjev nepokritih obveznosti. Zaradi tega smo se tudi komunisti sestali takoj prve dni septembra po glavni dopustniški sezoni. Prej se zaradi dopustov nismo mogli. Tako smo ugotovili, da naša TOZD še vedno ne dobiva zveznih izvoznih premij; teh bi morala dobiti v prvem polletju za okrog 6,5 milijona dinarjev. Dobiva samo interne premije, ki pa jih ni veliko. Ker naša TOZD teh milijonov ni dobila, je razumljivo, da v prvem polletju ni mogla pokriti vseh obveznosti. Seveda pa to še ne pomeni, da smo zaradi tega delali slabo ali pa celo, da nečemo pokriti svojih samoupravnih obveznosti. Sedaj bomo zahtevali, da se morajo neurejene izvozne premije čim prej urediti oz. naj se opravi dodatna analiza za spodbudo za izvrševanje izvoza. Menimo tudi, da naj bi se končno tudi nehala »krpanje« v izvoznih premijah z minimalnimi sredstvi,« je poudaril tov. Kaker.

Sicer pa v TOZD industrijski noži že nekaj časa tudi ugotavljajo, da imajo pri odpravi ozkih grl v proizvodnji nožev in krožnih žag preveč težav. O tem in o bodočem razvoju tozda so nedavno tega razpravljali tudi njihovi samoupravni organi ter družbenopolitične organizacije.

»Ker se pri nas že nekaj časa prepočasno obnavljajo proizvodne kapacitete, večkrat prihaja v neposredni proizvodnji do zastojev. Prav zato smo predlagali delavci, kaj vse bi se moralo najprej posodobiti v hali industrijskih nožev in krožnih žag. Dobro se zavedamo, da posodobitve sami ne bomo mogli opraviti. Zato pričakujemo vso podporo poslovalne-

ga odbora, ki je med drugim tudi zadolžen, da pomaga reševati take in podobne težave. Sedaj po malem že obnavljamo oz. nabavljamo nove proizvodne stroje, vendar pa opazujemo, da pri montaži in pri prvemu zagonu strojev ni prevelike ažurnosti,« je dejal naš sogovornik.

Poleg teh in še drugih ukrepov pa so v TOZD industrijski noži že tudi pričeli razmišljati o tem, kako bi rešili prostorsko stisko v hali industrijskih nožev. Tako so se dogovorili s predstavniki TOZD orodjarna, da bodo že v kratkem oddelek brzoreznega orodja začasno preselili v ta TOZD. Kot pravijo pri industrijskih nožih, je bil ta ukrep nujen, saj je povpraševanje po indu-

strijskih nožih tako na domačem kot na tujih tržiščih iz dneva v dan večje. Da bodo lahko proizvedli še več, so kupili nekaj novih strojev, ki pa jih do premestitve oddelka krožnih žag nima jo kam postaviti. Zapisati še tudi velja, da so stroje nabavili glede na povečan obseg proizvodnje, kot ga predvideva srednjeročni plan TOZD industrijski noži.

Drugače pa se delavci danes upravičeno vprašujejo, kako je sicer možno, da njihov oddelek krožnih žag, ki je že nekaj let potreben temeljite posodobitve in razširitve, ni vnesen v srednjeročni plan razvoja železarne v letih od 1981–85. Ob tem pa tudi poudarjajo, da je povpraševanje po njihovih izdelkih vedno večje in da je že nekaj časa podpisana dolgoročna pogodba z Amerikanci, ki predvideva že v letu 1983 izvoz na ameriško tržišče v višini 800 tisoč dolarjev. Prav zato se vsi upravičeno sprašujejo, ali bodo ves ta izvoz zmogli brez nadaljnjih potrebne posodobitve.

OO ZKS TOZD DRUŽBENI STANDARD

V to osnovno partijsko organizacijo je včlanjenih osem komunistov, kar predstavlja glede na število zaposlenih v TOZD družbeni standard kar zadovoljiv odstotek. Tako so tudi vsi komunisti zadolženi za izvedbo in razvoj rekreacije v železarni, predvsem pa za uresničitev stabilizacijskih ukrepov. Delavcem v standardu pa je med drugim letos že uspelo zmanjšati stroške pri njihovi celotni dejavnosti. Ne samo, da so omilili porabo finančnih in materialnih sredstev, uspelo jim je

tudi, da so letos za opravljanje svoje dejavnosti zmanjšali pomoč zunanjih sodelavcev na minimum in kljub temu vsa opravila postorijo brez nadur.

»Kot že rečeno, delavci v TOZD družbeni standard štedimo, kjer se le da,« je dejal **Štefan Filipančič**, sekretar OO ZKS. »Tako letošnje leto še posebno bolj gledamo, da so naši rekviziti dosti boljše vzdrževani. Z oddajanjem naših športnih objektov in naprav zunanjim uporabnikom pa tudi gledamo, da se tozdu poveča

prihodek. Tako je na vseh področjih naše dejavnosti čutiti večjo štednjo in delavnost vseh zaposlenih. Predvsem si prizadevamo, da z istim številom delavcev opravimo več in da ob današnjih podražitvah nismo bistveno podražili naših storitev. Seveda pa se ob tem tudi zavedamo, da bomo morali prej ko slej naše storitve, bodisi pri izletniški dejavnosti ali pa celo pri malicah, podražiti. K temu nas že nekaj časa silijo podražitve. Zavedamo pa se tudi, da bomo morali ob tem naše storitve obdržati na enakem nivoju, predvsem pa si bomo prizadevali, da jih še izboljšamo.«

Komunisti pa na svojih delovnih mestih tudi ugotavljajo, da njihov TOZD že nekaj časa tudi pestijo kadrovske težave (bolniška, porodniška itn.). Tako se že majhna odsotnost, ki nastane zaradi bolniške, v tej 41-članski temeljni organizaciji že močno pozna. Zato se ni čuditi, če imajo zaradi tega večkrat težave pri opravljanju svojih storitev v kuhinji TOZD RO na Prevaljah ali v čajni kuhinji v železarni. Brez težav pa ne gre tudi v počitniškem domu v Portorožu. Prav za opravljanje del v našem domu imajo vedno težave pri iskanju sodelavk. O tem tov. Filipančič:

»Težave imamo predvsem zato, ker že vsakdo ve, kakšni so delovni pogoji v počitniškem domu v Portorožu. Predvsem pa se ve, koliko delavke v njem zaslužijo za 12-urno delo. Tega se v naši TOZD dobro zavedamo in bomo zato storili vse, da se kadrovanje in nagrajevanje delavcev za počitniški dom reši že pred novo letno sezono.«

Franc Rotar

Z glasbo, govori in priznanji smo 9. 9. 1980 proslavili 30-letnico samoupravljanja v železarni

Energetsko varčevanje

Energetsko varčevanje dobiva iz leta v leto večji poudarek in na vseh ravneh se bolj ali manj uspešno lotevajo akcije varčevanja. Priznati je treba, da smo se v naši železarni stalno soočali s tem problemom, da pa so bili dejansko časi, ko smo energijo samo usmerjali na kraj uporabe, kaj malo pa smo vložili svoje energije v to, da bi jo čim racionalneje uporabili.

Energetsko varčevanje delimo v štiri grupe:

- dejansko,
- negativno,
- vprašljivo,
- učinkovito.

Dejansko varčevanje je tisto, ki prinese pričakovani ekonomski učinek. S takim varčevanjem realno posegamo v tehnološki proces in naprave ter točno vemo, kaj moramo storiti. Z znižanjem sobne temperature od 20°C na 18°C smo prišli na spodnjo mejo človekove ugodnosti bivanja v prostoru, vendar priznajmo, namesto v majici ali srajci oblečemo jopico.

Negativno varčevanje je posledica premalo preštudirane ukrepa in prevelike želje po uspehu. Če znižamo sobno temperaturo z 20°C na 16°C, nam bo v prostoru premrzlo, in vključili bomo dodatni vir toplote, električno ali plinsko peč. S takim dodatnim kurjenjem smo dvignili sobno temperaturo na 20°C, privarčevali smo res gorivo za kotle, samo elektrika, ki smo jemali iz omrežja in se z njo gredli, pomeni nekje nepredviden minus. Ukrep, ki se zdi na prvi pogled zelo koristen, v bistvu pa je neučinkovit. Tudi letošnja jesen smo pričeli negativnega varčevanja v širšem smislu. Težave so z oskrbo goriv in v trgovini ni možno kupiti recimo termoakumulacijske peči. Ko pa bomo pozimi ob sveči obujali lepe spomine in se hudovali na redukcijo, je prav, da malo razmislimo tudi o negativnem varčevanju.

Vprašljivo varčevanje je povezano s kompleksnejšim primerom iskanja določene rešitve problema. Največkrat je vezano na podatke, ki se medsebojno prepletajo, in je težko ugotoviti realnost vplivov posameznih ukrepov.

Učinkovito varčevanje je tisto, ki potegne za sabo še druge pozitivne učinke. To je vsako izkoriščanje odpadne energije, ker imamo vir, ki je izredno poceni, in na drugi strani znižujemo onesnaženost okolja, ker je med izstopnim medijem in okolico manjša temperaturna razlika.

Kako pa gledamo na te štiri načine varčevanja v železarni? Stremimo za tem, da bi čim bolj uvažali učinkovito in dejansko varčevanje, izogibali pa bi se naj negativnega in vprašljivega. Za leto 1980 smo si zadali v akcijskem programu za varčevanje z energijo določene cilje. Poglejmo nekatere.

Izolacija mazutnega 1000-tonskega rezervoarja. Rezervoar grejemo s paro zato, da dobimo optimalno viskoznost mazuta. Z izolacijo mazutnega rezervoarja

se znižajo izgube toplote na okoli. Prihranek znaša okoli 200.000 din.

Zamenjava obstoječega dela neustreznih armature na plinskih napeljavah z novejšo plinotesno armaturo. Netesnost pomeni do 5% izgub medija, kar pomeni za plinsko peč z mesečno porabo plina okoli 60.000 mn³ prihranek 372.000 din. Za komprimiran zrak so izgube še višje, do 10%, kar pomeni pri mesečni porabi vajljane izgubo okoli 120.000 mn³.

komprimiranega zraka ali prihranek 21.000 din.

Veliko toplote izgubljamo skozi stene ogrevanih in žarilnih peči. Z dodatno izolacijo bi prihranili do 80% energije peči, kar znaša okoli 600.000 din mesečnega prihranka na peč. To je nekaj primerov dejanskega varčevanja v naši železarni.

Druge ukrepe bomo opisali in dokumentirali v naslednjih člankih, s tem pa bomo realizirali tudi enega izmed zadanih ciljev energetskega varčevanja — stalno in pravilno informirati delovne ljudi o poteku varčevalne akcije.

Mag. Dušan Vodeb

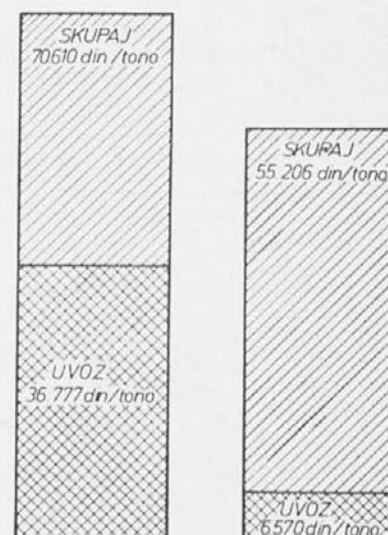
PROCESNI RAČUNALNIK V MINILIVARNI — IZREDEN PRISPEVEK K STABILIZACIJI

Plod zelo dobrega sodelovanja delavcev službe za avtomatizacijo proizvodnih procesov (APP — Jožeta Segla, Janka Štimnikarja, Poldeta Ranca, Antona Vučka) ter strokovnjakov iz livarne (Maksa Urnata, Mirka Okrogelnika, Ivana Mlakarja) je procesni računalnik, uveden v minilivarno. Že več kot šest mesecev ga uporabljajo v proizvodnji. Topilci in delovodje so že usposobljeni za delo pri izračunu sestave vložka in dodatka ferolegur ter za komunikacijo s kemijskim laboratorijem.

Računalnik so začeli uporabljati zato, da bi znižali materialne stroške legiranih jeklotin, da bi povečali enakomernost končne kemijske sestave in po možnosti znižali odstotek kemijsko zgrešenih šarž, pa tudi zato, da bi približali uporabo računalnika in matematičnih metod neposrednemu proizvajalcu.

»Se več obratov je, v katerih bi lahko uporabljali procesne računalnike. Na srečo imamo tako »dinarske« računalnike kot tudi izkušeno ekipo domačih strokovnjakov. Rezultati so spodbuda za pospešen razvoj na tem področju, kajti ravno tukaj se kažejo neposredni stabilizacijski učinki in tudi uspešno reševanje devizne krize.

Že vrsto let vabi Elektrotehna (delovna organizacija DELTA), ki proizvaja domače procesne računalnike, ravenko železarno k sodelovanju, in to z namenom, di bi naše desetletne izkušnje iz računalništva prenesli, kolikor je to pač mogoče, na jugoslovanske računalnike DELTA. V železarni imamo že prek 1500 programov, ki predstavljajo neke vrste individualno proizvodnjo. Sprašujemo se, zakaj ne bi mogli nekaj tega vnovčiti. To je del že večkrat omenjenega pričetka

Pred uporabo
proc. računalnika
(1. pol. 1979)

Pri uporabi
proc. računalnika
(1. pol. 1980)

Primerjava stroškov izdelave iste litine pred uporabo procesnega računalnika in po njej

bilizacijski ukrepi. Ravno tako je lep primer sodelovanja med strokovno službo, torej ljudmi, ki razvijajo in uvajajo nove metode računalništva, ter strokovnjaki v neposredni proizvodnji. V našem tozdu si želimo takega sodelovanja še z drugimi službami, saj lahko le timsko delo da izredne rezultate.

Naloga je bila zelo zahtevna, rešili pa so jo relativno hitro. Če ne bi bilo petmesečnega zastoja pri peči v livarni, bi z delom končali v sedmih mesecih.

Uvedba računalnika v minilivarno je del akcijskega programa, ki govori o znižanju sredstev vložka. Z njo bomo zelo veliko privarčevali.

Naj bodo takšna skupinska dela spodbuda še drugim!

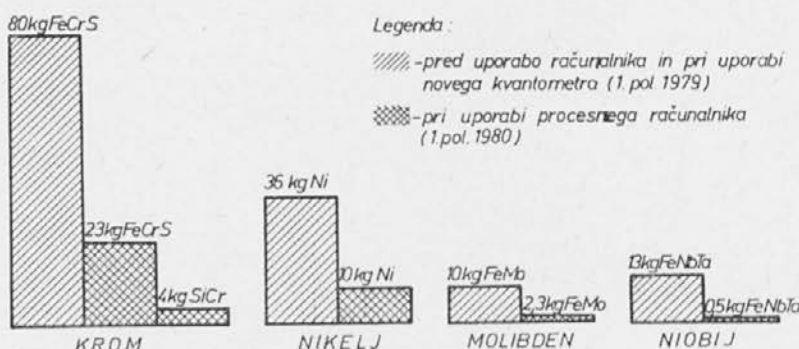
Helena Merkač

S SEJE DELAVSKEGA SVETA SLOVENSKE ŽELEZARNE

17. septembra je bila v Plameni v Kropi 3. seja delavskega sveta slovenske železarne.

Na njej so med drugim ocenili poslovanje slovenske železarne v I. polletju 1980. Ugotovili so, da je bila industrijska proizvodnja v prvih šestih mesecih le še za 3,7% večja kot lani v enakem obdobju. Tudi likvidnostni problemi so takšni, da jih že od leta 1972 ne pomnijo. Prav tako so ugotovili, da imata slovenska črna in barvasta metalurgija opazno boljše finančno-ekonomske rezultate kot lani.

Člani delavskega sveta so nato poslušali poročilo o združevanju dela in sredstev v letu 1980 na področju uvoznih pravic. Izvedeli so, da je letošnja devizna bilanca pokazala 822 mio din primanjkljaja.

Poprečna poraba ferolegur na šaržo pred uporabo procesnega računalnika in po njej za jeklotvarno ČL 4574 (PK 12 SPL)

Načrt je v celoti uspel, in pokazali so se presenetljivo dobri rezultati:

— odstotek zgrešenih šarž se je znižal za 2- do 3-krat

— letna poraba deviz minilivarne se je zmanjšala za 967 starih milijonov

— skupni letni prihranek pri materialnih stroških znaša sedaj 25% ali 553 starih milijonov!

Vodja tega projekta je bil dipl. ing. Jože Segel. Povedal je:

prodaje znanja, ki pomeni v ravenko železarni novo poslovno potezo.

Dejstvo je, da je to prvi primer uporabe procesnega računalnika v neposredni proizvodnji livarne v Jugoslaviji in ima zato tudi širši družbeni pomen.

Ravnatelj tozda jeklotvarna Jože Matitz pa je dodal:

»Uvedba procesnega računalnika v minilivarno je vzor, kako se morajo v praksi izvajati sta-

Prav tako so izvedeli, kako »črni in barvasti metalurgi« izvajajo samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih razporejanja čistega dohodka in delitvi sredstev za osebno in skupno porabo.

Tako kot je v maju delavski svet obravnaval poročilo o izvajanju ukrepov za uresničevanje planov v I. četrtletju, je na tej

seji pregledal, kaj so za doseganje planov ukrenili v I. polletju.

Tovariš Milan Marolt je prisotne obvestil o analizi vzrokov za podražitev investicijskih del.

Na koncu so sprejeli še samoupravni sporazum o poslovnem sodelovanju med sozdom Slovenske železarne ter Inženiringom Bled z Bleda.

Drug drugemu smo potrebni

Z ZBORA DELOVNIH LJUDI JEKLARNE

Jeklarji so na svoj zbor 10. 9. 1980 povabili člane poslovnega odbora ter tovarniških in občinskih družbenopolitičnih organizacij. Hoteli so se temeljito pomeniti o stvareh, ki jih tišči. Čeprav so bili glavna tema triurnega pogovora OD, so se v tem času pokazale tudi druge stvari, ki že mesece povzročajo nejevoljo v tem tozdu. To je predvsem pomanjkanje delavcev in nedisciplin mnogih novo sprejetih, ki se ne morejo (ali nočejo) sprijazniti z delom v težkem okolju ter s posebnostmi štiriizemskega dela. Če že med letom ni lahko opravljati dela namesto manjkajočih tovarišev (bolniška ali plavi), pa poleti težave dosežejo vrh. Takrat si morajo naši jeklarji neredko odsluževati

čilo tistih, ki obenem s svojim rednim delom opravljajo tudi delo odsotnih.

Vsem delavcem v jeklarni je treba zvišati po eno grupo, 10% dodatek za 4. izmeno pa naj se obračuna enako za delavce in mojstre.

Kadrovska služba naj pošilja v topilnico dobre delavce.

Treba je razčistiti, kaj od vseh mogočih dodatkov se šteje v pokojninsko osnovo, kaj pa v osnovo za bolniško.

Takšne so torej stvari z vidika jeklarjev, na ta način bi po njihovem izboljšali stanje v tozdu. S širšega vidika cele železarne so seveda precej drugačne in tako so se tudi zvrstili dokazi:

težko višati kako drugače kot z elementi gospodarnosti (prihranek materiala itn.) v tozdu.

Vedeti moramo, da imamo za OD omejeno maso, za delitev OD pa znano metodologijo.

Metodologijo za analitično oceno dela bomo začeli dopolnjevati, tako da bi prišli do večje veljave teža in ustvarjalnost dela.

Vprašanje pa je, če bodo višji OD v jeklarni odpravili vprašanje lenuhov in »bolnikov«.

Navzoči so se dogovorili dvoje:

Kar se da, je treba v tozdu urediti takoj. Predvsem odstotek OD za tiste, ki razen svojega opravljajo tudi delo odsotnih tovarišev.

Čez mesec in pol bi v enakem sestavku prikazali prvi osnutek nove metode AOD in ga prediskutirali.

VTISI S TEGA ZBORA

Tozdi in del. skupnosti smo drug drugemu potrebni. Kakor je res, da predelovalci nimajo česa

predelovati in obdelovati, če topilci ne izdelajo dobrih jekel, tako je tudi res, da ingotov ne moremo prodajati. Šele če dobra jekla dobro obdelamo in dobro prodamo, lahko uspeva tudi jeklarna.

Dobra kadrovska politika ni samo v tem, da bi v topilnico po zaslugi kadrovnikov začeli prihajati zares dobri in zanesljivi delavci, ampak je treba še šolarje pridobiti za danes deficitarne metalurške poklice. Kako to doseči, je vprašanje, ki najbrž presega naloge in moči tako kadrovske službe kot topilnice. Je vprašanje vse železarne in ga je treba tako tudi obravnavati.

Zbor je kljub precejšnji čustveni zagretosti sprejel strokovne razlage in dokazovanja. Iz tega sledi, da je treba na tak način pogostejše med delavce. Zato, da se bomo bolje spoznali med seboj, da bomo razumeli zakonitosti gospodarjenja in da bomo bolj znali ceniti delo drug drugega.

Marjan Kolar

STABILIZACIJSKI NAPORI

Zadnje čase veliko govorimo o stabilizacijskih prizadevanjih. Zavedati se moramo, da to ni le začasen, enkratni ukrep in obnašanje, ampak mora postati stalen sistem dela in našega vedenja. Osnovni ukrep, da izboljšamo gospodarjenje, je večja produktivnost, to pomeni več in boljše delati na vseh področjih tako v gospodarstvu kot v negospodarstvu. Ne moremo in smemo pričakovati pomoči od drugih. Družba mora pač nekomu odvzeti, da lahko drugemu da. Iz tega razloga prihaja do nenehnih nestabilnosti tako v posameznih tozdi kot v širšem gospodarskem prostoru.

Za našo železarno je značilno, da je v I. polletju dokaj dobro gospodarila, vendar pa z doseženim kljub temu ne moremo biti zadovoljni. Povedati je namreč treba, da živimo in delamo v času velikih gospodarskih pretresov in zaradi objektivnih razlogov naša prizadevanja ne morejo obroditi zaželenih sadov.

Lahko smo zaskrbljeni zaradi velikega deficita v zunanjetrgovinskem poslovanju. Preveč uvažamo in premalo izvažamo. Ta trditev velja za jugoslovansko gospodarstvo kot celoto. Železarna je na tem področju dosegla lepe rezultate, saj smo v zadnjem času izvoz močno povečali. Na drugi strani pa nam uvoza ni uspelo zmanjšati v taki meri.

Potrebne so nam surovine, kot so ferolegure in staro železo, pa oprema in stroji, katerih na domačem trgu ne dobimo, zato smo jih prisiljeni uvažati.

Drugi problem je divjanje cen nabavljenih surovin in energije, ki so se popolnoma izmuznile kontroli. Dohodek je končni cilj in se z dvigovanjem cen najlaže doseže. Cene lahko naraščajo, ker je bila kupna moč velika zaradi inflacije in kreditov. Danes se na tem področju stanje ni spremenilo. Iz dneva v dan smo pričeli skokovitim porastom cen.

Tudi sami si prizadevamo za čim višje prodajne cene naših proizvodov. Na drugi strani pa kot občani in potrošniki negodujemo nad visokimi cenami potrošnih in drugih dobrin, ne zavedajoč se, da smo sami nekaj k temu prispevali.

Nizka produktivnost v splošnem ni toliko posledica počasnejšega dela za stroji in napravami, ampak v glavnem nedisciplin, izostankov, izhodov, slabe evidence itd. To nam zmanjšuje konkurenčnost na inozemskih tržiščih.

Neekonomičnost poslovanja se pojavlja v glavnem tam, kjer se premalo skrbi za ekonomično gospodarjenje. Porabljenega sredstva, ki so v industriji v glavnem materialni stroški, naraščajo hitreje, kot raste celotni prihodek. Stroški za reprezentanco, reklamo, propagando, službena potovanja še naraščajo. Veliki so prispevki iz dohodka in osebnih dohodkov. Osebnih dohodkov v negospodarstvu rastejo hitreje kot v gospodarstvu, kar je popolnoma nerazumljivo, saj le gospodarstvo ustvarja dohodek za skupno in splošno porabo. Na žalost pa ima pri nas akumulacija rezidualni značaj, to pomeni, da je v bistvu »ostanek« dohodka oziroma čistega dohodka. Gospodarstvo je preveč obremenjeno s prispevki in davki na dohodek. Zato ostane za akumulacijo pač tisto, kar je še ostalo od vseh, ki so bili deležni delitev ustvarjenega dohodka.

Ni naključje, da zato prihaja do vedno nižje akumulativnosti v gospodarstvu in tudi ne nazadnje v naši železarni, kjer se je akumulativnost v I. polletju zmanjšala v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta od 22,9% na 20% ali za 13 indeksnih točk. Poslovni sklad v splošnem postaja vse manj vir za osnovna in obratna sredstva v OZD. Pri tem ne gre samo za večjo ali manjšo samostojnost, ampak za

Računalnik
v službi
stabilizacije

redni dopust. Kar stalna praksa pa je že, da morajo npr. trije opravljati delo štirih ali dva delo treh.

Takšna je torej resnica njihovega vsakdana in iz nje so zrastle zahteve, ki so jih iz delovnih skupin prinesli na zbor:

Razvitost neke države se ne meri po številu ovc na prebivalca, ampak po kilogramih jekla, zato mora družba priznati, da so jeklarji premalo plačani.

Letno manjka v jeklarni 30 delavcev, zato ni rezerve, ki bi omogočala porabo letnega dopusta. To je treba urediti, hkrati pa tudi najti ključ za pravično pla-

Področje OD smo že pred časom uredili s samoupravnim spretetimi sporazumi za vso železarno. Zato jih zdaj ne more posamezen tozid spreminjati.

Pri 7% dohodka, kolikor ga dosega jeklarna, je kaj takega v primerjavi z uspešnejšimi tozdi še toliko manj možno.

Če bi železarna ustvarila le nekaj odstotkov več dohodka, bi lahko bili boljši tudi OD in s tem razpoloženje.

Zavedati se je treba, da se moramo ravnati v skladu z resolucijo.

Ravenski jeklarji imajo v primerjavi z jeseniškimi in štorškimi najvišje OD. Ta hip jih je

plačilo sposobnosti, ki je vedno bolj odvisna od bančnih kreditov.

Na področju splošnega obnašanja za stabilizacijo gospodarjenja so in bodo potrebni največji napori. Iz dneva v dan se moramo boriti za večjo kvaliteto naših proizvodov in storitev, zato ni naključje, da ima pri nagrajevanju po delu kvaliteta prvo vlogo. Ne smemo se izgovarjati, da je za vse nepravilnosti kriva višja sila in na ta način iskati izhod iz slepe ulice. Odgovornosti moramo dati prednost, saj je znano, da se človek lahko počuti samo toliko svobodnega, kolikor se čuti odgovornega.

Da se je težko odreči starih navad, je najbolj vidno v tem, da je v Jugoslaviji okrog dve tretjini tozgov zadržalo vse funkcije delovne organizacije. Ni potrebn posebej razlagati, kako je to negospodarno, saj s tem močno podražujejo svoj administrativni aparat. Rešitev bi morali najti v delovnih skupnostih skupnih služb za več tozgov skupaj. Se veliko je primerov, kjer se nestabilizacijsko obnašamo, toda kako dolgo še?

Ne sme nas uspavati podatek, da je kljub nasploh otežkočenim razmeram slovensko gospodarstvo v prvih šestih mesecih 1980 doseglo na nekaterih področjih dobre rezultate: fizični obseg industrijske proizvodnje se je povečal za 37 %, zaposlitev za okrog 3 %, izvoz v dolarski vrednosti pa

celo za 38 % v primerjavi z istim obdobjem lani. Te spodbudne rezultate pa spremljajo problemi zaradi prevelikega deficita plačilne bilance, nove podražitve nafte in surovin ter močne inflacije.

Izboljšala so se globalna delitvena razmerja, če jih gledamo številčno, ne pa realno v primerjavi s prejšnjim letom. Zmanjšali so se deleži osebnih dohodkov in prejemkov v dohodku in se je zato povečal delež bruto sredstev za reprodukcijo. V primerjavi z lanskim letom je narasla masa izplačilnih čistih osebnih dohodkov dokaj v skladu z resolucijskimi zahtevami (za 23 % v primerjavi s porastom dohodka za 30 %). Večji preboji so prisotni v obdavčevanju dohodka (porast za 55 %). Prispevki iz dohodka in osebnih dohodkov so porasli za 26 %.

Izredno hitra rast cen goriva in reprodukcijskega materiala, ki ji je devalvacija dala še dodaten močan impulz, se bo v naslednjih mesecih prenesla bolj ali manj na končne izdelke, kar lahko omilimo edino z izboljšanjem produktivnosti in z razbremenitvijo gospodarstva na področju prispevkov in davkov. Bitka za stabilizacijo se je torej šele začela in dobili jo bomo samo tedaj, če se bomo vsi skupaj, tako v negospodarstvu kot v gospodarstvu, stabilizacijsko tudi obnašali.

Jože Roženičnik

Brez njih ne bi bilo tekmovanja

Končano je IV. delovno tekmovanje kovinarjev in metalurgov ravske železarne.

25. avgusta so začeli livarji, v torek 2. septembra pa je bil prvi tekmovalni dan rezkalcev, orodjarjev, brusilcev, varilcev in strugarjev. Zato smo se odpravili v halo industrijskih nožev mednje.

Najbolj zaslužen za letošnje in tudi za vsa prejšnja tekmovanja je prav gotovo **Dušan Branković** iz tozda energija. Povedal je naslednje:

»Tudi letos je sindikat železarne, sicer z malo zamude, sklical sestanek v juliju in imenoval organizacijski odbor za izvedbo tekmovanja po tozdi. Akcija poteka prek osnovnih organizacij iz vodstva tozgov ter prek javnega informiranja. Na istem sestanku smo potrdili organizacijski odbor, v katerem so: predsednik sindikata Vladimir Mak, Milojko Milinković, Franjo Miklavc, Tone Pratkanar, Maks Urnaut, Herman Lesjak, Anton Kolmančič, Marija Pristovnik, Marjan Kolar, Franc Hrstnik, Maks Večko, Bernard Zver in Alojz Knez. Mene so izbrali za predsednika. Imenovali so tudi sekretariat, strokovne komisije za izvedbo tekmovanja in podkomisije za pripravo in oceno teoretičnega znanja ter komisijo za pritožbe in finance.

Testiranje smo izvedli 28. 8. 1980 in 1. 9. 1980 ob 13. uri. Test je bil sestavljen iz znanja o sa-

moupravljanju, varstva pri delu in poznavanja ožje stroke poklicev. Vsak tekmovalec je z metodo testa odgovarjal na vprašanja, ki so v zvezi z njegovim poklicem.

V praktičnem delu tekmovanja zajema ocenjevanje naslednje elemente:

- kvaliteta izdelka (natančnost)
- produktivnost dela (učinek)
- ekonomičnost (uporaba materiala in podobno).

Ocenjuje se samo tisti predmet, ki je v danem času popolnoma končan.

Največje možno število točk, ki jih lahko vsak tekmovalec doseže, je 1000, in sicer:

- za preverjeno znanje (teoretični del) 300 točk
- za praktično delo (izdelava predmeta) 550 točk
- za produktivnost (čas izdelave) 150 točk.

Za to tekmovanje kaže zanimanje vsako leto več naših delavcev. Poleg veteranov je veliko mlajših, ki dokazujejo svoje znanje in sposobnosti. Če bomo še naprej tako dobro organizirani, če bomo še bolj sodelovali med seboj ter postavljali ustrezne programe dela, bo leta 1985 v naši DO tekmovalo najmanj 500 delavcev, to pa je 10 % od sedaj zaposlenih.

Testiranje

Zelo važno je še to, da vsak tekmovalec ve za cilje, ki sta si jih zastavila sindikat in organizacijski odbor: naše plemenito jeklo moramo obdelati in izdelek s 100 % kvaliteto obogatiti, prodati na trg brez reklamacije kupca. Zavestno in odgovorno moramo delati, da bi bilo čim manj izmečka. Zato naj bi takšna in podobna tekmovanja potekala vse leto, ne samo takrat, kadar so v programu republiškega ali zveznega sindikata.

Pri prejšnjih tekmovanjih smo se šele učili, zdaj pa smo našli pravo pot. Odločili smo se, da delamo izdelke iz proizvodnih programov naših tozgov.

Republiško srečanje je za tekmovalce zelo koristno: delavci na njem izmenjajo izkušnje in znanja, pogovarjajo se o delovnih procesih, razvija se tovarštvo. Na takšna tekmovanja bi morali pošiljati delavce, ki dobro delajo vse leto, ne pa tistih, ki se izkažejo le enkrat.

Nekaj pa me pri republiških in zveznih tekmovanjih moti. Najprej govorimo, da delamo produktivno, ekonomično in kvalitetno, ko pa tekmovalec vloži vse svoje znanje in čaka na oceno izdelka, izve, da njegov predmet ni uporaben, in ga bodo vrgli na odpad. Takemu delavcu je potem žal dela, truda in energije. Sprašujem se, ali ne bi mogli na republiških in zveznih tekmovanjih izdelovati predmetov za redno proizvodnjo, saj vemo, da so jih naredili mojstri svojega poklica, najboljši med najboljšimi.

Menim, da smo pri nas res našli pravo pot in zadostno povezovalno. Lahko bi bilo še boljše, če bi nas bilo več in če bi čutili še večjo odgovornost do tovrstnega tekmovanja.

Se vedno imam veliko volje do pripravljanja takšnih tekmovanj, ker ljudje, s katerimi sodelujem, prav tako čutijo neko odgovornost do dela.

Pobudnik delovnega tekmovanja v naši železarni je IO sindikata. Predsednik **Vladimir Mak** je o tem povedal naslednje:

»Delovna tekmovanja prireja republiški svet zveze sindikatov v sodelovanju z drugimi združenji in ustanovami.

Osnovni pomen tekmovanja je v spodbujanju zaposlenih, da bi še povečali proizvodnjo in izboljšali kakovost. V zaostrenih pogojih gospodarjenja sta to izredno

pomembna dejavnika. Samoupravni razvoj naše družbe namreč zahteva vsestransko in celovito izobrazbo delovnih ljudi, saj so ti osnovni nosilci in ustvarjalci dobrin. Prav tako teži k popolni osebnosti delavca, ustvarjalca, zato pomeni proizvodno-tehnično delo enega pomembnih prispevkov k tem načelom.

Vse dosedanje ugotovitve kažejo, da smo z vso resnostjo pripravili izbirno tekmovanje. Na razpis se je prijavilo prek 110 tekmovalcev, kar je v primerjavi s prejšnjim letom korak naprej. Spodbudno je tudi to, da je med prijavljenci veliko takih, ki so na prejšnjih tekmovanjih dosegali zavidljive rezultate na republiški in zvezni ravni.

V prihodnje moramo še veliko narediti. Razširiti je treba krog tekmovalcev, dodelati kriterije na področju moralnega in materialnega vzpodbujanja ter vključiti vse najodgovornejše dejavnike. Zdi se namreč, da delavcev — tekmovalcev ne cenimo dovolj, zato tudi organizacije tekmovanja ne vrednotimo zadostno. Tudi marsikateri ravnatelj ni imel posluha za pomoč pri izvedbi tekmovanja. Ni namreč vseeno, ali tekmuje 20 ali pa 80 ljudi, saj gre za naš ugled v republiki.

Alojz Knez, ravnatelj tozda industrijskih nožev, je velikodušno odstopil »svojo« halo za tekmovanje.

»Hala je nova, zato je primerena za tako dejavnost,« je dejal. »Njena strojna opremljenost je dobra, razsvetljena je zadosti, prav tako je v njej zagotovljeno varno delo, torej nudi vsem sodelujočim enake pogoje za tekmovanje.«

Tovariš Knez je na vprašanje, kakšne načrte imajo za prihodnje, povedal, da bi želeli še več tekmovalcev, tudi žensk. Letos ni nobene, pa čeprav imamo dobre brusilke, rezkalke, strugarke itd. in imajo ženske zelo velik delež pri proizvodnji. Prav tako bi po končanem republiškem tekmovanju želeli sesti za »okroglo mizo« ter — organizatorji in tekmovalci — razgrniti dobre in slabe strani pri izvedbi tekmovanja. Dobro bi tudi bilo, če bi tekmovanje razširili še med delavce drugih poklicev, recimo, da bi tekmovali tudi kalilci. Idejo nameravajo posredovati republiški odboru za tekmovanja.

Zbranost

Marjan Senica, tozd stroji in deli, je član komisije za pripravo in oceno teoretičnega znanja. Čeprav mnogi menijo, da bi bilo dobro, če bi pred »izpitom« dobili gradivo, po njegovem to ni potrebno. Vprašanja namreč niso zahtevna, prav tako pa v razpisu natančno navedejo, kaj pride pri teoriji v poštev. »Nekateri delavci so teoretično dobro podkovani; želeli bi, da bi se vsi tako odlično odrezali. Mogoče bi bilo dobro, da bi vprašanja še razširili, recimo na procese obdelave. Vsako leto so testna vprašanja drugačna. Sestavi jih republiški odbor za pripravo tekmovanja.«

Ko smo se pogovarjali, so nekaj testov že ocenili. Približno 10% delavcev je odgovorilo na vsa vprašanja.

Tudi **Anton Kolmančič**, tozd projektivno-izvajalski inženiring, je v komisiji za pripravo in oceno teoretičnega znanja, prav tako pa je predsednik komisije za strugarje, brusilce in rezkalce. Sodeluje že štiri leta. Letos vidi napredek tako v kvaliteti dela kot tudi v teoretičnem znanju. Jezi se nad

organizacijskim odborom; čeprav je štirinajstčlanski, delajo le trije, štirje. Tovarš Kolmančič zelo dobro pozna republiška in zvezna tekmovanja. V Zrečah je bil član komisije za izvedbo praktičnega dela, vodil pa je tudi republiško skupino v Sarajevu. »Naše letošnje tekmovanje je bolj pripravljeno kot lansko v republiki. Mogoče zaradi enotnejših kriterijev in pogojev.«

Edo Kričej iz orodjarne je prav tako z veseljem odstopil halo tekmovalcem. »Samo po sebi se mi zdi umevno, da poteka tekmovanje v naši hali. Čeprav se na prvi pogled ne opazi, so rezultati zelo pomembni. Želeli bi, da delavci vsak dan delajo tako, kot da tekmujejo. Kljub temu, da leži organizacija na plečih posameznih navdušencev, ima naša železarna vseeno posluš za takšna tekmovanja.«

Jože Matitz, ravnatelj tozda je-kolovarna:

»Čim več takšnih akcij. So dobra spodbuda in prispevek k stabilizaciji.«

Po pogovoru s člani organizacijskega odbora in nekaterimi vodilnimi smo jo mahnili med tekmovalce. V hali industrijskih nožev smo najprej naleteli na orodjarje. Pogovarjali smo se z dvema od njih.

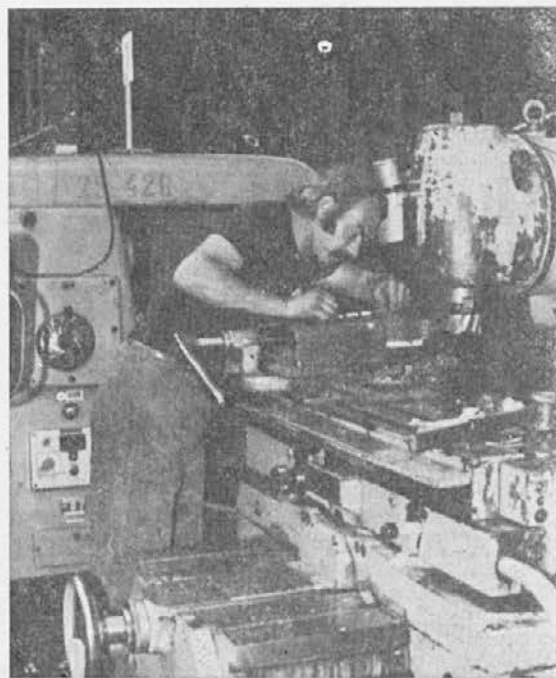
Stanislav Kobove, tozd stroji in deli. Kot orodjar tekmuje že tretjič. Letošnje tekmovanje se mu zdi bolj organizirano kot prejšnja, tudi tekmovalno vzdušje je drugačno. Ne pričakuje kdo ve kakšne uvrstitve, ker drugače dela na montaži lahkih strojev, tam pa je manj piljenja. Lani se je kar dobro odrezal, saj je bil peti. Tekmovalni dan se mu zdi prav tak kot vsi drugi; vedno skuša delati kvaliteto.

Rudi Mlinar, tozd orodjarna. Kot on tudi mnogi drugi iz orodjarne tekmuje prvič, ker je njihov tozd še nov. Nad tekmovanjem je prijetno presenečen, saj

movanja ga je prijetno presenečila.

Ivan Verdinek, tozd SGV, je prav tako eden izmed strugarjev, ki se je odločil preizkusiti svoje znanje z znanjem drugih. Mogoče bi bilo boljše, če bi lahko tekmovalci delali na strojih, na katerih delajo vsak dan, so jih namreč bolj navajeni. Zanj je sicer vseeno. Četrto delovno tekmovanje se mu zdi bolj pripravljeno. Zadovoljen je z vodilnimi, ki jih pri tekmovanju usmerjajo. Teoretični del se mu ne zdi prezahteven; mogoče bi bilo boljše, če bi pred njim dobili gradivo. »Če dolgo delaš, marsikaj teoretičnega pozabiš.« Šifre namesto imen in priimkov se mu zdijo pravičnejše.

Vinko Gostenčnik, tozd energija. Ko smo pri plamenskih varilcih vprašali, koga bi nam dali za intervju, so vsi pokazali nanj. Je namreč eden redkih, ki na delov-

Skrbno in hitro

so pogoji dela odlični, stroj je dobro pripravljen, tekmovalno vzdušje je prijetno. Prijavil se je sam. Danes dela nekoliko previdneje kot druge dneve. »Če bo možno, bom še tekmoval, saj lahko samo pridobiš, zgubiti nimaš kaj.« Teoretični del tekmovanja se mu zdi primeren; mogoče bi imel še več vrednosti, če bi pred »izpitom« imeli tečaj. Predvsem iz varstva pri delu bi bil dobrodošel.

Po teh razgovorih smo šli do table z napisom »Brusilci«. **Alojz Janota**, tozd orodjarna, nam je povedal, da tekmuje prvič, in sicer na brusilnem stroju. Delovno tekmovanje ga je razočaralo, zato pri delu nima pravega veselja. Ima vtis, da jemljejo delavci tekmovanje premalo resno. Že pri teoretičnem delu se mu je zdelo tako. Moti ga tudi, ker teoretičnih testov niso dobili nazaj; rad bi namreč vedel, če se je kaj zmotil. Meni, da so vodilni do tekmovalcev dovolj pozorni.

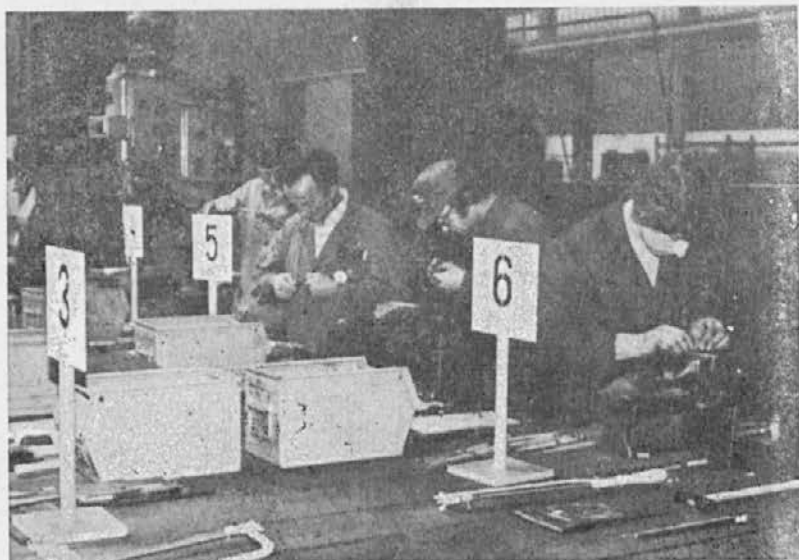
Alojz Gruber, tozd industrijski noži. V orodjarni smo najprej naleteli nanj. Ravno je malo počival, saj so bili mikrometri na kontroli. To ne bo vplivalo na čas njegovega dela; upa, da mu bo v dveh urah in pol uspelo obstružiti gred. Letošnja organizacija tek-

nih tekmovanjih sodeluje že četrto, torej od vsega začetka, prav tako pa veliko pomaga pri pripravi tekmovanja.

»Letošnje tekmovanje je najboljše od vseh dosedanjih. Za posamezne tekmovalne skupine je točno določen prostor, tako da vsak ve, kje je njegovo mesto. Pripravljenci so imeli več posluha in smisla; table in transparenti dajo vtis, da se nekaj dogaja.«

Vinko Gostenčnik je bil vsako leto uspešen. Prvič je v železarni zasedel drugo mesto, zato je predstavljala našo tovarno tudi na republiškem tekmovanju v Novi Gorici. Tam je bil tretji. V letih 1978 in 1979 se je kot prvi plamenski varilec v naši železarni udeležil republiškega tekmovanja v Ljubljani (bil je četrti) ter v Celju (bil je peti). S tretjim mestom iz Nove Gorice je potoval na državno prvenstvo v Zagreb, kjer si je »pridelal« prvo mesto in dobil zlato Titovo uro. Naslednje leto se je kot gost udeležil zveznega tekmovanja v Beogradu. »Republiška in zvezna tekmovanja se ne razlikujejo veliko od železarniškega. Zahteve so na vseh enake, le večja konkurenca je.«

Ko se je kot najboljši plamenski varilec vrnil iz Zagreba, je bil vesel, saj so ga »doma« lepo spre-

Kdo prej in bolje?

jeli. Pozorni so bili nanj. Njegov uspeh ni izžvenel v prazno.

Na proslavi 30-letnice samoupravljanja v naši železarni so leto prvič javno razglasili zmagovalce tega tekmovanja, in prav je tako, saj si po trije najboljši livarji, rezkalci, orodjarji, brusilci, strugarji, plamenski varilci, varilci elektrovložkov in varilci po TIG postopku to resnično zaslužijo. Naj jih razglasimo še mi:

VARILCI — PLAMENSKI

Vinko Gostenčnik, energija, Vinko Ferk, energija, Štefan Glavak, energija.

VARILCI — EL. OBLOČNI

Egon Karpač, SGV, Jože Čas, SGV, Vinko Horvat, stroji in deli.

VARILCI PO TIG POSTOPKU

Jože Lasnik, jeklolivarna, Srečko Martinc, jeklolivarna, Rajmund Jamnik, jeklolivarna.

STRUGARJI

Jože Kotnik, SGV, Franc Čebulj, orodjarna, Roman Finžgar, SGV.

REZKALCI

Alojz Podojsteršek, ind. noži, Janko Pečoler, SGV, Filip Voler, ind. noži.

BRUSILCI

Rudi Mlinar, orodjarna, Drago Kok, orodjarna, Andrej Jezernik, orodjarna.

ORODJARJI

Anton Motnik, orodjarna, Milan Iršič, orodjarna, Roman Šopar, pnevm. stroji.

LIVARJI

Mirko Grobelnik, jeklolivarna, Ivan Krivec, jeklolivarna, Horst Kasper, jeklolivarna.

Vsem iskreno čestitamo in jim na republiškem tekmovanju v ljubljanskem Litostroju želimo veliko uspeha. Prav tako vzklikamo bravo vsem sodelujočim. Radi bi, da bi bilo naslednje leto tekmovalcev še več.

Helena Merkač

ne gre za dobro leposlovje, ostane trpek priokus, da je to sicer res neke vrste kritika, vendar takšna, ki samo reže, ne pa najprej zbere podatke o nekem stanju, pove o tem svoje mnenje in povabi še druge, naj prispevajo svoje.

Pomenimo se odkrito o stvareh, ki nam niso všeč, npr. o (ne)plačanih odsotnostih športnikov ali kulturnikov! Postavimo pravila, kdaj, kdo, zakaj ja ali ne in se jih držimo. Povejmo na pravem kraju, kdaj (po našem) kdo napreduje

po zvezah, ne po sposobnostih in dobrem delu. Ampak — eno je odkrita, moška beseda, drugo je zbadanje in nerganje tiste vrste, ki je sicer premalo konkretno, da bi imelo neko občo veljavo (to je ena od značilnosti dobrih humoresk in satir), hkrati pa dovolj, da vemo, kako leti na stvari v naši tovarni.

Lahko seveda tudi sedemo skupaj s pisci ter se odkrito pomenimo o pravilih novinarstva pa leposlovja. Kajti neka pravila so pač povesod. Urednik

Akcija „tisoč delavcev — sodelavcev“

Čas je za vmesno bilanco, čeprav akcija traja do konca leta in bodo tudi naprej prispevki dobrodošli.

Nič prida se nismo izkazali — tri, štiri imena smo javili na sindikat v Ljubljano, in to je vse. Pri vsem tem pa pišemo in objavljamo ogromno. Dokaz: 20 števil Novic in 18 števil Fužinarja. Toda pišemo po službeni dolžnosti, poklicni ali polpoklicni novinarji, novih dopisnikov pa ni. Morda nam jih prinese čas, ko bodo osnovne organizacije sindikata delavcem prikazale vso stvar bolj s politične kot z novinarske plati. Upajmo.

Iz prispelega gradiva sklepamo, da bi bilo nemara več uspeha, če bi se akcija imenovala »tisoč pesnikov in pisateljev«. Kajti očitno je tako, da Slovenci nasploh in Korošci še posebej, če že primemo za pero, napišemo pesmico, črtico, humoresko, aforizem, govor — samo navadnega članka ne.

Potem pa se stvari včasih zataknejo. Občasna rubrika »pesmi

— proza naših delavcev« sicer dokazuje, da kaj tudi objavimo, vsega pa vendarle ne. — Kako torej, da v eni sapi tožimo zaradi pomanjkanja novih dopisnikov, (pol)literarnih prispevkov pa nekaterih celo ne priobčimo?

Preprosto zato ne, ker pri pesmih večinoma niso dosežene osnovne kvalitativne norme, pri humoreskah oz. črticah pa gre (pre)večkrat za opis kakšnega pojava iz naše vsakdanje prakse, ki je podan v le za silo literarni preobleki.

Nekaj primerov.

1. Primož se po daljši odsotnosti vrne na delo in ko mu sodelavec pripoveduje o novicah, pravi med drugim:

»Vinko in Janez sta z alpinistično odpravo na Aljaski... Mirko in Ivan pa sta s svojo pevsko skupino na turneji po tujini.

Rado je končno dobil naziv referenta in boljšo plačo... Z ravnateljem sta si kot oče in sin.« itn.

2. Meni stric, sestra, brat, njemu boter, zet al' svat, a vroči gredo skupaj spat. Vežejo trdne nas vezi, delavnice žlahte ni. Sova, vrabec, papagaj, v našem tozdu je direndaj.

3. Predlog za rubriko »Vprašanja in odgovori«.

»Kako bi prišel v inozemstvo? Vse potovalne agencije so zasedene, a dinar je padel. Ali imam kako možnost, da bi se kdaj pridružil našim vodilnim organom na njihovih fabriških potovanjih?«

To so seveda le drobci, iztrgani iz celote, a za vzorec dovolj. Ker

Cevasta zgradba

ZA DOBRO VOLJO

Šef: »Imate zelo staromoden plašč.«

Uslužbenec: »Da, malo je zastarel. Kupil sem ga, ko sem zadnjikrat dobil povišico.«

Natakar: »Imam dušene ledvičke, kuhan jezik, pražena jetrta, svinjske nogice.«

Gost: »Ne govorite mi o svojih problemih, dajte mi nekaj jesti.«

Dva odvetnika sta se zapletla v ostro debato pred sodnikom. Eden izgubi živce in reče svojem nasprotniku:

»Gospod, vi ste največje budačo, kar so jih moje nesrečne oči kadarkoli videle.«

»Mir, mir,« resno svari sodnik. »Zdi se, da pozabljate, da sem tudi jaz tu.«

Taksist: »Zavore so odpovedale.«

Potnik: »Potem ustavite avto! Grem peš!«

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto VII

Ravne na Koroškem, 1. oktobra 1980

Št. 8

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Jože Jurak, Zdravko Fajmut, Vida Kovač, Karlo Krevh in Silvo Jaš, ki je odgovoren tudi za vsebino Mladega fužinarja

Srečanje mladih jugoslovanskih železarn

V Smederevu je potekalo v dneh od 5. do 7. septembra 3. srečanje mladih jugoslovanskih železarn. Smederevo je bilo skoraj Jugoslavija v malem, saj so bili tu zbrani mladi iz domala vseh jugoslovanskih železarn. Poleg mladih iz Slovenskih železarn so na srečanju sodelovale še železarne Sisak, Zenica, Nikšič, Skopje, Ilijaš, Vareš, Split, energetska-kemijski kombinat Kostolac in Lukovac ter domačini, mladi iz metalurškega kombinata Smederevo kot gostitelji srečanja.

Pobudo za takšno obliko srečanj so dali mladi iz železarne Sisak 1978, kjer je bilo prvo srečanje. Lani so bili gostitelji srečanja mladi iz ravenske železarne, tokrat pa se je vsa ta pisana množica zbrala v Smederevu na 3. srečanju kulture in športa.

Iz Slovenije se je srečanja udeležilo 54 mladih. Posebno presenečenje, hkrati pa tudi čast za vse nas je bil ogled hiše cvetja na Dedinju. Na poti v Smederevo smo se ustavili v Beogradu, kjer smo se poklonili največjemu sinu jugoslovanskih narodov in vsega naprednega sveta dragemu tovarišu Titu. Ogledali smo si tudi muzej »25. maj«.

V Smederevu pa nas je ob našem prihodu čakalo novo presenečenje. Gostitelji so nam pripravili izredno topel in prisrčen sprejem. Letošnje srečanje so na svečan način odprli v naselju mladinske delovne akcije »Sedem sekretarjev skoja« v neposredni bližini Smedereva. Tam je potekala tudi večina športnih srečanj. Vse mlade je pozdravil v imenu prireditelja predsednik poslovnega odbora metalurškega kombi-

nata Smederevo Svetislav Radivojevič ter zaželel dobrodošlico in dobro počutje.

Potem so sledila športna tekmovanja. Mladinci so tekmovali v nogometu, namiznem tenisu in streljanju, mladinke pa v odbojki, krosu, namiznem tenisu in streljanju. Posebna zanimivost je bilo tekmovanje v športnem ribolovu, samo škoda, da so donavske ribe čutile do slovenske ekipe odpor. Zelo zanimiv ter enkratni je bil kulturni program, katerega so pripravili vsi udeleženci srečanja. Zlasti pisana je bila folklor iz drugih republik. Sledil je kviz na temo »30 let delavskega samoupravljanja« in »Tito — revolucija — mir«.

V mestu smo si ogledali razne znamenitosti, ostanke trdnjave ter arheološki muzej. Zadnji dan srečanja je bil tudi delovni sestanek predstavnikov vseh jugoslovanskih železarn, kjer so se dogovorili za še tesnejše sodelovanje na najrazličnejših področjih dela in življenja mladih železarjev. Predolgo bi bilo naštevati in opisovati pa vsi nepozabni vtisi, lepi trenutki, sklenjena nova poznanstva in prijateljstva. Sicer pa so nekateri udeleženci svoje vtise in doživetja strnili v eno: »Bilo je lepo!«

Peter Metulj: »Srečanje je name naredilo izjemno globok vtis in sem presenečen

Mladi iz železarne Ravne

nad izrednim gostoljubjem kakor tudi nad sprejemom, ki so ga nam pripravili. Tudi organizacija je bila izredno dobra. Skratka, vse nove izkušnje in spoznanja, ki jih odnašamo iz Smedereva, bomo s pridom uporabljali v naših delovnih sredinah. Kar pa je najvažnejše — do popolnega izraza je na srečanju prišlo bratstvo in enotnost vseh naših narodov in narodnosti. Na to pa smo še posebno ponosni.»

Irma Fajmut: »Tudi moji vtisi s tega srečanja so lepi. Presenečena sem bila nad gostoljubnostjo ter sprejemom, ki so ga nam pripravili. Tu sem spoznala veliko mladih, izmenjali pa smo tudi delovne izkušnje. Upam, da to srečanje ni bilo moje zadnje.«

Andrej Globočnik, kovinarstvo Ljubno: »Prvič sodelujem na tem srečanju in moram takoj pohvaliti organizatorja kakor tudi vse druge, da je prireditev tako dobro uspela. Zdelo se mi je, da smo bili tukaj zares velika družina železarjev. Izmenjal

sem tudi veliko delovnih izkušenj, tako da mi je srečanje tudi po tej plati koristilo. Skratka, bilo je lepo, še bi rad kdaj sodeloval.«

Marjana Kjørpenčev: »Na srečanju sodelujem prvič in priznam, da je naredilo name zares globok vtis. Hvala organizatorjem, saj so vse zares izvrstno pripravili. Prav na takšnih srečanjih mladi vedno znova dokazujemo, da smo Titova mladina in da hočemo stopati po poti, ki nam jo je začrtal naš tovariš Tito. Želim si tudi, da bi vsa naslednja srečanja izžvenela v duhu prijateljstva in tovarštva tako na kulturnem kot na športnem področju. Takšna srečanja tudi krepijo vezi med vsemi narodi in narodnostmi Jugoslavije.«

Nič čudnega torej, da so si mladi ob slovesu zaklicali: »Nasvidenje na srečanju mladih jugoslovanskih železarn prihodnje leto v Kraljevu!«

Silvo Jaš

POHOD AVNOJ

(nadaljevanje in konec)

13. julij 1980

Naša pot, ki je bila tokrat ena najtežjih, nas je vodila prek Glamočkih planin do Glamoča. Med pohodom smo doživeli pravo planinsko vzdušje in skoraj bi bili pozabili, da smo v drugem okolju. Poleg tega smo veliko pozornosti posvetili najrazličnejšim oblikam usposabljanja, vodenju sestankov, postavljali smo šotorje, nudili prvo pomoč, streljali z borbeno municijo iz polavtomatske puške. Ob prihodu na Glamočko polje smo se najprej ustavili pri spominskem obeležju Iva Lole-Ribarja ter se poklonili njegovemu spominu. Od tu smo odšli skozi mesto Glamoč, kjer je bil naš predzadnji tabor na nadmorski višini tisoč metrov v prijetnih smrekovih gozdovih, v neposredni bližini t.i. Titovih mlinov. Ko smo prispeli v tabor, smo se najprej malo odpočili, potem pa smo si ga dokončno uredili. Sledil je ogled mesta.

14. julij 1980

Zjutraj smo imeli različne interesne dejavnosti. Imeli smo učno uro pri mlinu, kjer je tovariš Tito med NOB preživel en mesec. Popoldne je sledila seja aktivna ZK, kjer smo analizirali dosedanje delo ter pregledali, kako so bili izvršeni posamezni programi in naloge. Sledilo je predavanje o jamarstvu. Potem smo odšli k spomeniku padlim borcem, kjer je bila krajša svečanost. Nato smo v taboru izvedli kviz na temo 60 let SKOJ, kjer so se pomerile med seboj četne ekipe. Zvečer smo dobili v goste člano ansambla Ivo Lola-Ribar iz Glamoča, ki so naš večer še bolj popestrili.

15. julij 1980

V zgodnjih jutranjih urah je bil preplah. Namreč, preverili smo, v kolikšnem času lahko pohodniki prispejo z opremo do določenega kraja. Naloga je bila zelo uspešno opravljena — z veliko mero zavesti in

odgovornosti. Pot smo nadaljevali z avtobusi prek Glamoškega polja do Livna, kjer smo se najprej ustavili pri veličastnem spomeniku padlim borcem ter se poklonili njihovemu spominu. V Livnu smo si ogledali še muzej NOB in del mesta. Pot do Jajca smo obogatili še s postankom v Bugojnu. V Jajce smo prispeli popoldne ter si postavili šotor oziroma tabor v krajevni skupnosti Casevo polje. Še isti dan so nam domačini pripravili izredno prisrčen spre-

ga zasedanja. Iz muzeja smo se odpravili k spomeniku žrtvam fašizma, kjer smo položili venec in s salvo počastili njihov spomin. Potem smo si ogledali še mesto ter njegove znamenitosti. Popoldne smo imeli četne konference, nato pa smo odšli na kopanje k Plivskim jezerom. Po večerji smo skupno z domačini pripravili kulturni program. Z gostoljubnostjo krajanov Casevega polja smo bili izredno zadovoljni, saj so nam nudili prav vse. Nastale so zares dobre oblike medsebojnega sodelovanja.

17. julij 1980

V jutranjih urah smo zapustili krajevno skupnost Casevo polje in Jajce ter se odpeljali z avtobusi proti Banja Luki, kjer smo imeli daljši postanek z ogledom mesta in njegovih znamenitosti. Nato smo odšli na Kozaro, kjer smo zaplesali »Kozaračko kolo«. Imeli smo tudi uro zgodovine ter si ogledali film o grozodejstvih sovražnika, ki jih je počenjal na Kozari in v okolici.

V Jasenovcu smo si ogledali muzej, spomenik ter film. Človek včasih ostane brez besed, ko vidi, kako mračni in mučni so bili dnevi v zloglasnem taborišču. Ko se je znočilo, smo z avtobusi krenili v brigadirsko naselje ORA Jasenovac, kjer smo obiskali mladince na tej zvezni akciji. Od avtobusnih šoferjev smo se poslovili v Novski, kjer smo prestopili na vlak.

18. julij 1980

Zjutraj ob sedmi uri smo prispeli v Ljubljano. Pred domom JLA sta nas v imenu republiške konference ZSM prisrčno pozdravila Boris Bavdek in Geza Farkaš. Nato smo imeli četne konference in sejo aktivna ZK, prav tako pa je bila tudi brigadna konferenca pohodne brigade AVNOJ '80.

Vsem pohodnikom so bile razdeljene izkaznice v spomin na pohod. Po kosilu je

Otvoritev srečanja

jem. Bilo je enkratno. Ko smo postavili tabor, so nekateri odšli domačinom pomagat spravljat seno.

16. julij 1980

V jutranjih urah smo skupno z mladinci s Casevega polja odšli v Jajce, kjer smo si ogledali znameniti muzej z dvorano 2. zasedanja AVNOJ. Tam smo poslušali magnetofonski zapis besed tovariša Tita in Edvarda Kardelja, kako sta obujala spomine na veličastni dogodek. O zasedanju ter vtisih pa nam je spregovoril tovariš Janko Gregorič, udeleženec tega zgodovinske-

nastopil trenutek, ko se je bilo treba posloviti. V očeh brigadirjev in brigadirsk so bile solze, kajti živeli smo kot velika družina, ki nadaljuje tradicije NOB, delo tovariša Tita — bratstvo in enotnost. Iz občine Ravne na Koroškem so se pohoda udeležili naslednji pohodniki — brigadirji:

Dušan Brankovič — komandir 1. čete,
Mičo Kesič — referent za šport v četi in brigadi,
Ivan Stražišnik — radioamater-vezist.

Dušan Brankovič

Pri čuvarjih naših meja

15. avgust je dan kot vsi drugi, le da ta dan praznujejo svoj praznik naši graničarji. Sklenili smo, da jih bomo mladi v železarni šli obiskat. Napotili smo se na karavlo Sonjak. Kasarna je odmaknjena od hrupa in stoji sredi lepo urejene zelenice. Kasneje smo izvedeli, da jo urejajo vojaki sami. Na cvetje so res zelo ponosni, ponosni pa so tudi na red in čistočo.

Ko smo prispeli do karavle, so graničarji ravnokar igrali odbojko. V imenu karavle Sonjak sta nam zaželela dobrodošlico komandir zastavnik Antič ter desetar Silvo. Hkrati sta se nam zahvalila za prejeta darila.

Po kratkem oddihu so nastopili naši kulturniki: Bojana, Irena, Silvo in Karlo. Pripravili so recital o Titu, borbi in zmagi in o Jugoslaviji. Poželi so zaslužen aplavz.

Tomo je pripravil vse za športni del tekmovalca: streljanje in odbojko. Vsak udeleženec je dobil za streljanje deset diabolov in dve tarči. Pet diabolov je bilo za preizkus ter pet za prave točke. Prvi so streljali vojaki; njihov seštevek je bil 135 krogov. Potem pa smo streljali mi, mladi iz železarne: Irma, Jože, Barbara, Tomo, Marjana, Jože, Alenka, Peter in Karlo. Nekaj diabolov smo »zastreljali«, na koncu pa smo vendarle zbrali 96 krogov. Tudi v odbojki so slavili gostitelji z rezultatom 3:2.

Graničarji pa so se izkazali tudi kot izredno dobri gostitelji. Postregli so nam s pijačo (nealkoholno) ter pecivom in kavo. Najbolje pa se je odrezal njihov kuhar, saj nam je pripravil odlično fižol. Veliko smo se pogovarjali z graničarji ter izvedeli za najrazličnejše dogodke iz njihovega življenja na meji. Tudi z domačini se odlično razumejo in med seboj so dobri tovariši. Dolgčas jim nikoli ni, saj poleg obveznosti

Mladi iz Slovenskih železarn

zelo radi šahirajo ter se ukvarjajo s športom, pa tudi najrazličnejših šal jim ne manjka. Graničarje je pohvalil tudi njihov zastavnik Antič, varovanci pa v njem vidijo velikega prijatelja ter tovariša, saj jim pomaga s številnimi nasveti.

Čas, ki smo ga preživel v prijetnem okolju z vojaki, je vse prehitro minil. Morali

smo se posloviti. Kljub temu, da nas je večina bila na tej karavli prvič, smo se razšli kot stari prijatelji, ki se že dolgo poznajo.

Mi pa smo jim obljubili, da naš »zdravo« ni bil zadnji ter da se bomo kmalu spet srečali.

Marjana Kjørpenčev

„Iz doline heroja – heroju“

Na pobudo planinsko-smučarskega društva Goražde, s katerim je planinsko društvo Ravne tudi pobrateno, se je pet članov PD Ravne udeležilo pohoda »IZ DOLINE HEROJA – HEROJU« od Tjentišta do Užiške 15 v Beogradu. Pohod, ki je trajal osem dni, je imel velik pomen za krepitev bratstva in enotnosti in oživljanje spominov iz NOB.

Naša pot se je začela 2. julija. Z vlakom smo potovali do Sarajeva in nato z avtobusom do Goražda. Tu so nas gostitelji, kot edine predstavnike iz Slovenije, toplo sprejeli. Z avtobusom smo 3. julija prispeli na Tjentište, kjer smo imeli postavljen tabor. Naslednji dan smo se v zgodnjih jutranjih urah povzpeli na Ozren, kjer je bil ranjen tovariš Tito. Ob povratku smo na grobu heroja Save Kovačevića položili travniško cvetje in prisluhnili besedam heroja Joze Bokača, ki nam je orisal zgodovino bitk na Sutjeski. Pri spomeniku na Tjentištu, kjer je grobnica 3301 padlega partizana, smo bili prisotni na proslavi dneva borca. Ob predaji zastav, ki nam jih je predal narodni heroj Ahmed Šehović, in ob prisrčnem pozdravu vseh prisotnih je naša kolona krenila na 380 km dolgo pot do hiše cvetja v Beogradu.

Pot nas je vodila ob stari, zapuščeni železniški progi, ki se je priključila na glavno cesto pri mestu Brod, nato pa do Foče in Ustikoline, kjer smo prenočili. Pot je bila dolga čez 40 km. Po prvih prehojenih kilometrih pa so se pojavile tudi prve težave – žulji. Pogled na kolono šepajočih planincev je bil vse prej kot vzpodbuden.

Drugi dan smo nadaljevali pot do Mravincev, kjer so nas pozdravili mladinci tega mesta, nakar smo na novo odkritem obeležju TITO položili cvetje. V mladinskem domu so nas pogostili s slaščicami in sokovi, pri odhodu pa so nam zaželeli srečno pot. V Goraždu smo položili cvetje na grob pred nekaj dnevi preminulega planinca in se z enominutnim molkom poklonili prijatelju. Nadaljevali smo pot prek Ustiprače do Višegrada, kamor smo prispeli v poznih večernih urah.

Ta dan je bilo prehojenih več kot 60 km, vendar vsi z željo, da pridemo do zaželenega cilja.

Tretji dan smo pot nadaljevali iz Višegrada, mesta, znanega po mostu, ki ga je Ivo Andrić opisal v knjigi »Most na Drini«. Cilj tega dne je bil prestopiti mejo med SR BiH in SR Srbijo, tabor pa je bil na Tari. Tara je turistična točka, polna divjadi, znana po slapu Perućac in HE Bajina Bašta. Čudili smo se vsem lepotam in srečno prispeli v tabor, ki je bil v gozdu ob jezercu. Najprej smo poskrbeli za žulje, ki jih res ni manjkalo, nato za želoec, nazadnje pa smo polni lepih občutkov zapeli. Ta dan smo prehodili 54 km, zato nam je počitek na Tari zelo koristil.

Jutranje sonce nas je prebudilo in pot je bilo treba nadaljevati. Ta dan smo morali prehoditi nadaljnjih 70 km. Šli smo preko Bajine Bašte, Rogačice, Debelog brda do vasi Počuta, kjer je bil tabor. V Bajini Bašti smo se poklonili padlim partizanom in položili k spomeniku cvetje. Med potjo smo se okopali v hladni Drini. To nas je osvežilo in nam dalo novih moči za hojo. Pozno ponoči smo izmučeni le prispeli v Počuto. Takrat pa nam ni bilo za pesem. Vlegli smo se k zasluženemu počitku, saj je bila pot, ki smo jo prehodili ta dan, najdaljša.

Jutro prinese nov dan in tako smo planinci, ki smo bili ponosni, da zmoremo vse težave poti, zavestno krenili proti Valjevu. Tu smo na spomenik padlemu partizanu položili cvetje in se poklonili njegovemu spominu. Predsednik ZB Valjevo nam je orisal pot, ki so jo tamkajšnji partizani prehodili za svobodo. Pozdravil nas je tudi čika Pajo, bivši Titov spremljevalec. Pot nas je vodila še do vasi Pivci, kjer je bil tabor. Počitek je bil ta dan daljši, saj smo prehodili le 35 km. Tabor se je spremenil v pravo pralnico in sušilnico. Povsod, kjer je bilo le kaj prostora, so visela oprana oblačila. Pogled na tabor je bil res smešen, nas pa to ni prav nič motilo.

Naslednji dan nas je pot vodila do Uba, kjer nam je bil na voljo letni bazen. To smo

vsi s pridom izkoristili, saj nam je plavanje v hladni vodi zelo prijalo. Počitka je bilo kar prehitro konec in zopet smo morali na pot. Po osmih urah hoje smo končno le prispeli v Obrenovac, kjer je bil tabor. Vse bi bilo v najlepšem redu, če v Obrenovcu ne bi bilo toliko lačnih komarjev, ki so izkoristili naše šotore za svoje prebivališče.

Cilj je bil takorekoč pred nami. Čakala nas je samo še pot iz Obrenovca do brigadirskega naselja v Beogradu. V Obrenovcu smo položili cvetje k spomeniku, posvečenemu borcem, ki so padli v bitki za osvoboditev Obrenovca, nato pa smo odšli v vojaško kasarno. Tu so nam vojaki opisali svoje življenje, ogledali pa smo si tudi prostore, kjer prebivajo.

V popoldanskih urah smo prispeli v brigadirsko naselje, kjer so nastanjeni brigadirji na delovni akciji »Beograd '80«. Zvečer smo bili tudi mi deležni pristrčnega pozdrava na sprejemu druge izmene brigadirjev in kulturnega programa, ki so ga pripravili brigadirji. Pozno v noč se je slišala pesem, mi pa smo srečni in polni doživetij obujali spomine na pot, ki smo jo prehodili do Beograda.

Naslednji dan smo imeli prosto za ogled Beograda in za počitek. Vedno bolj se je bližal večer in vedeli smo, da je to zadnja noč na pohodu. Še zadnjič smo posedli ob ognju in skupaj zapeli. Vsi pa smo mislili le na eno — na dan, ki smo ga tako težko pričakovali, na zadnjih nekaj sto metrov do Užičke 15, kjer je bil naš cilj in kjer se je naš pohod končal.

Zjutraj smo se pripravili za pohod iz tabora do hiše cvetja na Užički 15. V spremstvu tamkajšnjih organov varnosti smo v koloni premagovali še zadnje metre, ki so bili za vsakega udeleženca najlažji in najpomembnejši, saj smo v srcu nosili pot, ki smo jo poklonili heroju, ki še vedno živi s svojim delom. Cilj je bil vedno bliže in končno smo ga dosegli. Z bolečino in ponosom smo se poklonili tov. Titu, to pa je bil trenutek, ki bo vedno ostal v spominu.

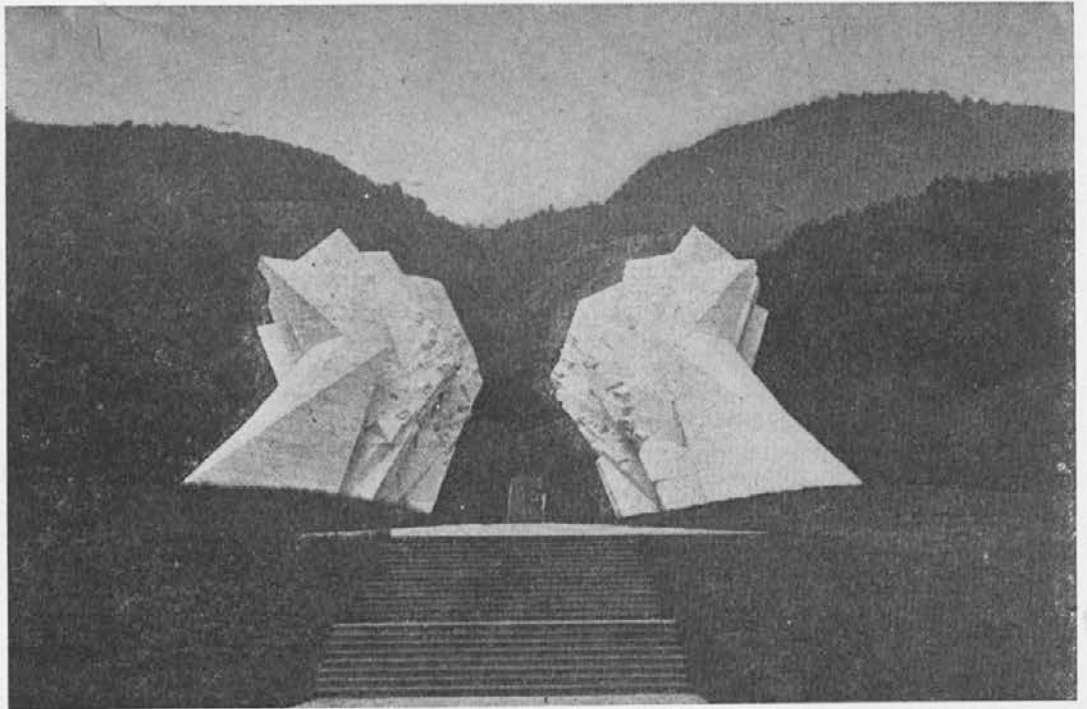
»V muzeju »25. MAJ«, smo si ogledali darila, ki jih je dobil tov. Tito, film o lanski štafeti mladosti, najbolj pa smo bili ponosni koroški planinci, ko smo zagledali štafetno palico, izdelano iz našega plemenitega jelka.

Naše poti so se razšle, vsaka na svoj konec domovine, z željo, da se naslednje leto zopet snidemo. Vsak je doživel svoje doživetje, vendar vsi eno, strnjeno v pesmi, ki se je porodila med potjo:

„Tukaj sem tudi jaz delal...“

(Ob zaključku mladinskih delovnih akcij)

V programu republiških in zveznih delovnih akcij, ki sta ga sprejela predsedstvo RK ZSMS in koordinacijski odbor podpisnikov družbenega dogovora o MDA, smo zapisali, da bomo letošnje leto organizirali osem republiških: Kras, Bela krajina, Brkini, Goričko, Slovenske gorice, Istra in Bohinj ter tri zvezne: Kozjansko, Posočje in Suha krajina. Na vseh enajstih naj bi po programu sodelovalo približno pet tisoč mladih brigadirjev, ki naj bi na podlagi že sprejetih in potrjenih usmeritev na manj razvitih območjih v naši republiki opravili približno 500.000 delovnih ur. Vrednost del bo približno osemdeset do sto milijonov dinarjev. Glede na to, da smo se lani srečevali s težavami pri organiziranju mladinskih delovnih akcij oziroma brigad v OK ZSMS, smo temu v letošnjem letu posvetili posebno pozornost. Tako smo posebej pou-

Narodni park Sutjeska — Tjentište

Od Tjentišta, od Tjentišta
do Titova dvora,
pružila se, pružila se
planinarska kolona.

A iz dvora, a iz dvora
Tito nam govori:
»Jel vam težko, jel vam težko
planinari moji?«

Nije težko, nije težko
več je nama lako,
svakog dana, svakog dana
pješat ovako.«

Pohoda so se udeležili: Andrej Gradišnik,
Zmago Svečko, Boris Plevnik, Dominika
Oblak in vodja Ivan Sekavčnik.

Mladinski odsek PD Ravne
Ivan Sekavčnik

darili dejstvo, da je mladinsko prostovoljno delo z vso svojo širino prestopilo okvire mladinske organizacije in da je celotna družbenopolitična skupnost, iz katere brigada odhaja na akcijo, odgovorna za uspeh brigade. S skupno akcijo družbenopolitičnih organizacij in drugih subjektov v občini smo dosegli predvsem boljše in ustreznejše kadrovske in vsebinske priprave na MDB. Tako so bile brigade skoraj v vseh OK ZSM kadrovske in vsebinske boljše pripravljene kot prejšnja leta, še vedno pa niso povsod opravili svojih nalog dovolj resno.

Letos se tudi izteka družbeni dogovor o mladinskih delovnih akcijah, ki je bil temelj za izredno hiter porast in uveljavitev mladinskega prostovoljnega dela v Sloveniji. Potrdila se je pravilna usmeritev, da MDA organiziramo predvsem na manj raz-

vitih območjih naše republike in na podlagi solidarnosti združenih sredstev na ravni republike. In mladi jih s svojim delom še bogatijo. Tako so brigadirji v preteklih letih na MDA dosegli pomembne rezultate pri izgradnji infrastrukture. Zgrajeno in urejeno je bilo na stotine metrov vodovodov, cest, električnega omrežja, PTT, pomemben prispevek pa so dale tudi specializirane brigade Rdečega križa Slovenije, ki so pomagale bolnim in onemoglim občanom, vzgajale najmlajše v improviziranih vrtcih in podobno. Predvsem moramo sedaj posvetiti največ pozornosti vključevanju mladinskega prostovoljnega dela v planske dokumente v vseh okoljih. S tem pa si bomo zagotovili tudi podlago za nadaljnji razvoj MDA. Hkrati bo treba narediti tudi korak naprej na področju planiranja kadrov in organizirati republiške in zvezne delovne akcije v takem obsegu in merilu, da bodo šola kadrov. V svojih okoljih naj bi razširjali prostovoljno delo in s tem uresničevali usmeritev, da nadaljnje širjenje prostovoljnega dela lahko dosežemo predvsem z lokalnimi delovnimi akcijami.

Več pozornosti bo treba posvetiti vključevanju študentske mladine v mladinsko prostovoljno delo, predvsem pri iskanju takšnih oblik MDA, kjer bo možna neposredna povezava med programi dela na akciji in študijskimi programi na posameznih višjih in visokih šolah. Vrsta je še oblik in možnosti, kjer se bo lahko uveljavilo mladinsko prostovoljno delo. Treba pa bo ustvariti tudi razmere za vse to. Marsikje bo potrebno preveriti odnos do mladinskega prostovoljnega dela, zato pa ne bo dovolj samo aktivnost zveze socialistične mladine, kajti mladinske delovne akcije so že pred nekaj leti prerasle okvir mladinske organizacije.

Silvo Jaš

Iz naših krajev

KS RAVNE NA KOROŠKEM:

KDAJ MAGISTRAT

Tudi v okviru letošnjega krajevnega praznika ravske krajevnosti, ki ga Ravenčani vsako leto praznujejo 12. oktobra na Navrškem vrhu, bodo že ves teden prej potekale na Ravnah razne kulturne in športne prireditve. Ravenčani pa bodo letošnji praznik proslavili tudi z nekaterimi delovnimi zmagami. Tako bo na Dobrih otvoritev nove asfaltirane lokalne ceste, na Navrškem vrhu v parku OF pa so mladi Ravenčani z delovnimi akcijami pomagali pri izkopih jarkov in pri položitvi električnega kabla. Te dni pa že tudi zaključujejo ureditvena dela pri betonski ploščadi za potrebe raznih prireditev.

Kot smo že pred časom poročali, pa naj bi ob letošnjem prazniku Raven predali svojemu namenu tudi novi magistrat na Trgu svobode. Ker je pri gradnji tega že večkrat prišlo do prekoračitve določenega roka, do kdaj mora biti narejen (ta objekt izvajalec gradi na ključ), nas je zanimalo, ali bo otvoritev magistrata v oktobru. Tudi tokrat smo obiskali gradbišče na Trgu svobode. Na lastne oči smo se namreč hoteli prepričati, kako daleč je vsa stvar. Žal smo le ugotovili, da bo do končne ureditve magistrata treba še marsikaj postoriti. Ker na gradbišču tudi tokrat nismo dobili odgovora na eno samo vprašanje, kdaj bo magistrat na-

red, smo stopili do Ota Papotnika, tajnika ravske krajevnosti, ki je med drugim dejal:

»Kot kaže, zaradi mnogih težav, ki spremljajo gradnjo magistrata, ta verjetno ne bo povsem narejen do 12. oktobra, kot smo prej predvidevali. Izvajalec nas je obvestil, da so sedaj nastopile težave pri obrtniških delih, pa tudi pri nabavi notranje opreme se je nekje zataknilo. Izvajalec pa nas je tudi obvestil, da se je s projektantom dogovoril za spremembo barve fasade, in sicer za takšno, ki se bo ujemala z okolico.«

Sicer pa v KS Ravne tudi med poletjem ni bilo malo pritožb od strani Ravenčanov. Tako so precej negodovali oz. kritizirali komunalno podjetje Prevalje, ki ne kosi zelenic in ne urejuje nasadov in parkov na Ravnah. Ravenčani namreč pravijo, da je komunalno podjetje za vzdrževanje vseh nasadov in parkov zadolženo, vendar pa tega ne počne. Tajnik ravske krajevnosti skupnosti je še povedal, da so se sicer že večkrat predstavniki z Raven pogovarjali s predstavniki komunalnega podjetja o tem problemu, vendar pa so zvedeli samo to, da komunalno podjetje s Prevalj za redno vzdrževanje zelenic in parkov dobi premalo denarja.

KS PREVALJE:

VRTEC POD GONJAMI NARED

Ceprav še ni bilo uradne otvoritve novega montažnega otroškega vrtca Pod gonjami na Prevaljah, je ta že sprejel 5. septembra prve malčke. Kljub temu, da skoraj ni Prevaljčana, ki ne bi vedel, da bi vrtec moral biti zgrajen že po preteklem referendumskem sporazumu, je veselje otrok, staršev in vzgojiteljic zelo veliko, saj je v novem vrtcu pet sodobno opremljenih igralnic s 480 kvadratnimi metri uporabnih

površin. Vrtec pa ima tudi sodobno opremljeno kuhinjo, ki je tako velika, da bodo lahko v njej kuhali tople obroke tudi za učence osnovne šole Franja Goloba na Prevaljah. Kot smo zvedeli, trenutno novi vrtec obiskuje okrog 110 malčkov, ki pa jih letošnjo zimo ne bo zeblo, saj je v rezervuarju že sedaj 7000 litrov kurilnega olja. Zapišimo še, da je gradnja vrtca veljala okrog 11 milijonov dinarjev.

V KS — Prevalje pa je le med letnimi dopusti bila za kratek čas ustavljena razprava okrog zadržave soseske Polje. Te dni pa je ponovno predmet mnogih razprav. Pred nedavnim so o projektu, ki predvideva blokovno gradnjo soseske Polje (projekt sta izdelala Borut Delak in Dušan Kajzer), razpravljali na občini, skisu, samoupravnih stanovanjski skupnosti in prevaljski krajevni skupnosti. Tako so že pričeli razmišljati o tem, kako bi najbolj

ustrezen projekt spravili čim prej v življenje. Zvedeli smo, da mora biti že do jeseni prihodnjega leta pridobljena vsa potrebna gradbena dokumentacija. Le tako se bo lahko pričela gradnja pomladi leta 1982. Ob tem še velja zapisati, da bo blokovna gradnja soseske Polje merila 10,8 hektarja z okrog 6 tisoč m² neto stanovanjske površine in okrog 13 tisoč m² bruto površine javnih objektov.

KS ČRNA NA KOROŠKEM:

ČRNA NI VEČ ZAPOSTAVLJENA

S 65-letnim Ivanom Hercogom iz Črne smo se že pred dobrim mesecem na črnjanskem turističnem tednu dogovorili za intervju, vendar smo pogovor opravili šele pred nekaj dnevi. Tako smo zvedeli marsikaj, predvsem pa, kakšno je danes življenje v KS Črna in kaj žuli Črnjane.

»Kljub temu, da sem se že pred nekaj leti upokojil, še vedno zelo skrbno sledim razvoju v zgornji Mežiški dolini. Danes z veliko radostjo ugotavljam, da mladi uresničujejo vse tiste zamisli, želje in potrebe, o katerih smo razmišljali že mi pred desetletji in ki jih nismo mogli uresničiti,« je uvodoma dejal tov. Hercog.

»Torej je bilo v zadnjih nekaj letih precej storjenega tudi v razvoju Črne. Se danes Črnjani ne počutite več zapostavljene?«

»Zadnja leta o neki zapostavljenosti Črne skoraj ne bi smeli govoriti. Tako, kot so se razvijali drugi kraji v Mežiški dolini in drugod, smo se trudili tudi Črnjani, da ne bi Črna z okolico preveč zaostala. Danes tudi med KS Mežica in Črna ni več čutiti lokalizma, kot je to bil primer še pred nekaj leti. Danes si oba kraja pomagata med seboj in tako tudi mora biti!«

»Bili ste prvič predsednik občine v Črni leta 1957 in nato predsednik združenih občin na Ravnah od leta 1958 do 1960. Kako gledate na takratni in današnji razvoj ravske občine?«

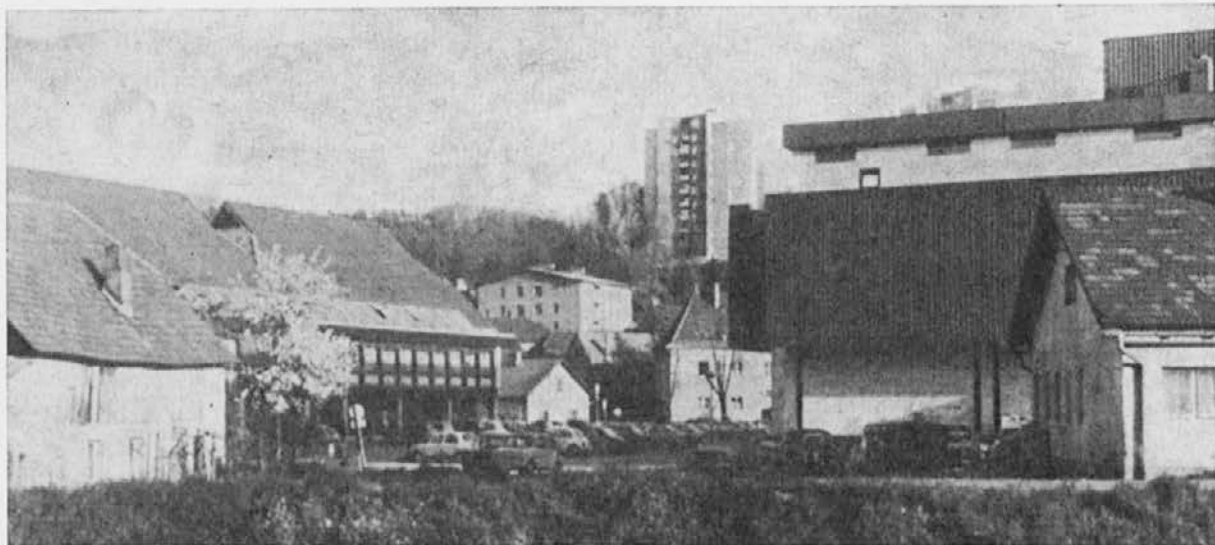
»Pred več kot 20 leti so bili drugačni časi, ki se z današnjimi skoraj ne dajo primerjati, vsaj v celoti ne. Da danes tudi Črna napreduje v svojem razvoju, kar v preteklosti ni bil primer, je po mojem mnenju vzrok v solidarnosti. Mislim, da danes vsega tega tudi Črna ne bi imela, če se ne bi krajani odločili za krajevni samoprispevek. Ne bom našteval vsega, kar je s pomočjo solidarnosti v zadnjih letih pridobila Črna, rečem lahko le, da smo najprej pač izpolnili tiste najbolj vroče želje in potrebe, ki so jih resnično izrazili naši krajani.«

»Črna je od letošnjega avgusta med drugim bogatejša za kulturni dom. Kako gledate Črnjani na to pridobitev?«

»Težko je v nekaj besedah povedati vse tisto, kar čutimo Črnjani ob pogledu na naš kulturni dom. S tem, ko smo ga dobili, so se nam uresničile dolgoletne želje. Z njim smo dobili »hišo« kulture, s katero bomo nedvomno v prihodnje še hitreje napredovali tudi na kulturnem področju. Kulturni dom je kar velik in funkcionalen, saj je v njem poleg velike dvorane s 320 sedeži še lepa knjižnica s čitalnico in štiristezno avtomatično kegljišče, ki pa še ni povsem narejen.«

»Verjetno ste že slišali, da vam Črnjanom nekateri očitajo, da ste pri gradnji doma porabili preveč denarja. Morda pa je pri tem prisotna nevoščljivost. Kaj menite vi o tem?«

»Poglejte, že v stari Jugoslaviji smo v Črni imeli tri dvorane, ki niso bile tako velike, bile pa so tudi v privatni lasti. Kulturno življenje je bilo že takrat dokaj razgibano. Z leti so dvorane propadle, tako da smo Črnjani od osvojitve do danes imeli edino dvorano nad hlevom. To veliko pove. Kolikor mi je znano, je pri gradnji doma prišlo do prekoračitve predvidene finančne konstrukcije za okrog 5 milijonov dinarjev. Mislim, da predvsem zaradi nenehnih podražitev in nepredvidenih del. Menim, da črnjanski kulturni dom ni nobena bahavost in da je zato odveč vsaka nevoščljivost, če se kje že pojavlja. Že čez nekaj let se bo pokazalo, da Črnjani pri gradnji doma nismo pretiravali in da smo zgradili dom za najbolj nujne potrebe.«

S te strani je manj lepote

»Ali morda veste, kaj danes spravlja v slabo voljo Črnjane?«

»Se vedno je največ nezadovoljstva in negodovanja zaradi preskrbe. Mislim pa, da smo danes Črnjani že nekoliko manj občutljivi, ko vidimo, da preskrba šepa tudi v drugih krajih. Drugače pa je v tem času največ nezadovoljstva čutili med mladimi družinami, to pa predvsem zaradi prepočasne stanovanjske izgradnje. Mladi so se odločili, da bodo osta-

li v Črni, sedaj pa imajo težave s stanovanji. Mene osebno pa najbolj moti, da tudi v Črni znamo lepo urediti samo glavne ulice in pročelja hiš v centru, da pa ne vidimo bolj zakotnih predelov naše krajevne skupnosti. Zato ni čudno, da je danes še precej neurejenih ulic, ki pa bi se dale z malo truda, predvsem pa z dobro voljo, lepo urediti.«

F. Rotar

ZDRAVJE

KAJ VEMO O BIOLOŠKIH RITMIH

Vedno pogosteje slišimo ali čitamo besedi »biološki ritem«, zato menim, da bi bilo potrebno o tem zapisati nekaj več.

RITEM je oznaka za časovno obdobje (24 ur, leto...). Človeku so ritmi prirojeni z genotipom, njih periodičnost se spreminja pod vplivom sinhronizatorjev. Sinhronizatorji ali usklajevalci so naravni (letne dobe, dan-noč, pot sonca, pot lune...) in umetni (delovni čas — enoizmenski, dvoizmenski, čas spanja, čas počitka...).

Razhajanje naravnih in umetnih sinhronizatorjev, ki vplivajo na biološki ritem, se kaže v po-

javi utrujenosti in zmanjšane odpornosti organizma. Prenekateri ritmični pojavi še ne moremo razložiti, kot npr.: zakaj se pri človeku prične porod med 0. in 5. uro zjutraj, zakaj nastopi smrt najpogosteje med 3. in 6. uro zjutraj in 16. in 18. uro zvečer, ali, zakaj opazimo pri človeku pogost pojav večerne depresije z značilno utrujenostjo, brezvoljnostjo in žalostjo.

Človek je pod odločilnim vplivom naravnih sinhronizatorjev, ki imajo čisto lastne ritme. Vsilil pa se mu je umetno določen čas. Posledica človekovega življenja v

»umetnem času« lahko povzroči razhajanje med biološkim ritmom in ritmom vsiljenega časa. Poznavanje bioloških ritmov in poznavanje sinhronizatorjev je potrebno pri organiziranju in planiranju človekove zaposlitve, šolskega dela, da bo učinek storilnosti največji in utrujenost najmanjša.

Vse raziskave delovne sposobnosti slone na problematiki **utrujenosti in pozornosti**. Kaj je fiziološki vzrok utrujenosti, še ni točno znano. Menijo pa, da tiče vzroki v:

- presnovki metabolizma,
- odvisnosti od okolja in centralnega živčnega sistema,
- endokrini disfunkciji,
- zelo učinkovitem obrambnemu mehanizmu organizma.
- dezintegraciji najprimernejših vzorcev za izvajanje določenih aktivnosti.

Utrujenost moramo razlagati kot kompleksen pojav, množico med seboj bolj ali manj neodvisnih pojavov. Le-ti so odvisni od vrste dela, pogojev dela in samega subjekta.

Šolske zdravstvene delavce zanima pojav utrujenosti in nje vzročnosti pri šolskem otroku. Zanimiva je anketa univerze v Ljubljani aprila 1978.

Na vprašanje, kaj je utrujenost, so odgovarjali otroci:

»Utrujenost je, da se ti ne da čisto nič delati, da bi šel najraje spat, da si čisto zmeden...« (5. razred)

»Utrujenost je bolezen. Bolijo te roke, noge, glava, zaspan si in slaboten.« (5. razred)

Utrujenost je normalna posledica vsake dejavnosti — fizične ali psihične. Je dober obrambni mehanizem organizma.

KAKO SE KAŽE UTRUJENOST PRI ŠOLARJU

Otrok izgubi tek, blede, hujša, mišice postanejo ohlapne, pojavi se slaba drža, okrogel hrbet, ne spi, včasih prične močiti posteljo, zmanjša se sposobnost pomnjenja, pozornosti, spremenljivo razpoloženje, pojavi se grimasiranje, jecljanje, nemir, apatija, grizenje nohtov in celo zmanjšana odpornost organizma proti infekciji.

Vzrokov za nastanek utrujenosti pri šolarju je več — od psihofizičnih do socialno-ekonomskih.

Psihofizična utrujenost je v odvisnosti od zmogljivosti za delo šolskega otroka, od njegovega zdravstvenega stanja, od organizacije dela v šoli (dolžina dela, intenzivnost dela...), fizikalnih pojavov okolja (osvetljenost, temperatura in vlaga v učilnici, šolsko pohištvo, kapaciteta...) in končno tudi od življenjskih razmer izven šole — doma.

Fizična utrujenost nastaja zaradi monotonijske (sedenje v klopi, pokončna drža, neprimerenost šolskega pohištva...). Neprimerna višina mize in stola predstavlja velik statičen napor, ki se da odčitati celo na miogramu.

V šolo naj torej stopi le telesno in duševno zrel otrok (pomen male šole, ugotavljanje zrelosti malih šolarjev...), pa tudi šola se mora truditi, da bo organizacija dela čim bolj šolske ure naj bodo pestre, da pospešujejo otrokovo kreativnost. Med posameznimi urami je potrebno izvajati

rekreativne odmore ali vsaj »militano za zdravje«. To še posebno velja za celodnevne osnovne šole. Takšne sprostitvene tehnike omogočajo boljšo koncentracijo in večjo pozornost učencev pri naslednji uri.

Celotno delo šole mora biti organizirano tako, da učenci z delom niso preobremenjeni in da se spoštujejo higienske potrebe otrok.

Higienske potrebe otrok

1. Potreba po spanju — je individualna in odvisna od konstitucije, dednih faktorjev in starosti šolarja. V poprečju je potreba 7—11-letnega otroka po spanju 11 ur in eno uro popoldanskega počitka, med 11 in 15 letom pa 10 ur in pol. Spanje naj bo kvalitetno, globoko, mirno, bujenje pa naravno. Da lahko otrok zaspi, potrebuje notranji mir. Pred spanjem zato odsvetujemo razburljive pripovedi, filme, prepire, hrup.

Menimo, da je pričetek pouka pred 8. uro neprimeren.

2. Potreba po hrani. Prehrana otroka mora biti primerna njegovi starosti in njen režim urejen prek dneva.

3. Potreba po telesni aktivnosti. Šolar naj preživi dnevno tri do tri in pol ure na zraku.

Fiziološke potrebe po gibanju ne nadomestimo z raznimi oblikami gibanja pri urah telesne vzgoje. Šolar se mora prosto nagibati, nateči, nakričati, in to v dovolj dolgih odmorih med šolskimi urami, v opoldanskem odmoru in po končanih šolskih obveznostih. Potrebo po gibanju mora zadovoljiti tudi v slabem vremenu in pozimi, vendar primerno oblečen. V razredu ne smemo zahtevati od šolarjev, da sede mirno. Učenec mora menjavati položaj telesa v klopi, zlasti mlajši.

4. Potreba zaščite pred mrazom, vročino, hrupom, ujetništvom. Optimalno je mogoče delati v okolju, ki je primerno toplo (18—22°C), vlažno in prezračeno, dovolj mirno in kjer otrok nima občutka, da je stalno pod kontrolo.

5. Potreba po sončni svetlobi in sončnem prostoru. Vpliv sonca na kondicijo otroka je znan. Mlad organizem, ki živi dolgo brez stika z naravo (z živalmi, rastlinami, z vodo...), razvija šolsko utrujenost. To lahko nadomestimo z bivanjem v naravi, šolo v naravi, zimovanjem, letovanjem ob morju... Potreba otroka so tudi počitnice. V celoti je potrebno 3—5 mesecev počitnic (2 meseca poleti, 14 dni pozimi, 1 teden spomladi).

6. Splošna emocionalna potreba. Z vstopom otroka v šolo se pojavijo vplivi s štirih strani: družina, avtoriteta šole, klan prijateljev v šoli, družba doma. Otroci pričakuje od teh sredin čustvene odnose. Kolikor jih ne dobi, se čuti zapuščen, napet, utrujen. To se stopnjuje, če so konflikti med navedenimi dejavniki česti.

7. Potreba opazovanja je fiziološka. Da otrok prepreči utrujenost, gleda skozi okno, opazuje življenje na ulici, let žuželk... Nepoznavanje te potrebe je barvanje spodnjih delov stekel v oknih, kar ni dopustno.

8. Potreba po pozitivnem uveljavljanju. Učence je potrebno vzgojiti za doživljanje uspeha in neuspeha.

Igrivost

9. Zaščita pred tesnobo in strahom.

Tesnoba je eden največjih vzrokov za utrujenost (strah, da ne zna govoriti, da dobi slabo oceno, da je kaznovan...)

10. Zaščita pred naveličanostjo, dolgočasjem.

DUŠEVNO ZDRAVJE

Okvare duševnega zdravja delimo v tri večje skupine, in sicer v psihoze, psihonevroze ter okvare značaja, vedenja in inteligence. Od vseh nevroz je najpreprostejša nevastenija. To je živčna slabost, ki se izraža v skrajni utrujenosti, vznemirjenosti in napetosti. Psihonevroza je iz duševnih vzrokov nastala živčna iztirjenost ter je pogosten vzrok alkoholizma. Psihoza pa je duševno obolenje.

Vzroki naraščanja psihoz in psihonevroz so v sodobnem civiliziranem načinu življenja, v prevelikih duševnih in živčnih naporih, v alkoholizmu, narkomaniji itd. Ljudje, ki imajo prirojeno živčno slabost, postanejo zaradi preobremenjenosti, nemira in stalne živčne napetosti telesno in duševno izčrpani. Tudi stanovanjske razmere so ponekod še tako slabe, da ljudje nimajo nikjer mirnega kotička za počitek in delo. Večkrat so medsebojni odnosi v družini slabi, včasih se jim pridružijo še prepri s sestanovanci, sosedji in sodelavci. Vzrok pogostnim današnjim nevrozam je tudi v tem, da ljudje niso vedno na delih, za katera so usposobljeni. Delajo in živijo v stalnem strahu pred nevarnostmi in v stalni živčni napetosti. Ne dosegajo uspehov in zato so nezadovoljni z delom. Tudi medsebojni odnosi pri delu so še marsikje slabi.

Osebnostno zadovoljstvo in prilagodljivost delavcev ter delovna produktivnost so med seboj tesno povezani. Delovna storilnost pada, če je človek prizadet v med-

Pogosti glavoboli, trebušni krči, bruhanje hitro preneha, ko se otrok za nekaj zainteresira. Ponavljanje razreda privede do naveličanosti z inhibicijo telesnih aktivnosti.

Dr. Marija Vodnjov

sebojnih odnosih v podjetju, družini ali kakih drugih socialnih skupini.

Za duševno zdravje delavca je pomembna dejavnost zdravstvene službe in industrijskega psihologa. Psiholog v podjetju preučuje vpliv delovnega procesa in človeških odnosov na delavca, preprečuje nepotrebno utrujanje, dolgočasje, nezadovoljstvo, zaskrbljenost in trenje med delavci. Čustvene napetosti pri delavcih povzročajo zmanjšanje industrijske morale.

Psiholog bi moral omogočiti delavcem, da mu povedo, kaj jih muči in tare. Najpomembnejše pri tej pomoči je, da znamo poslušati in ne vsiljujemo svojih sodb in nasvetov. Ljudem je treba vrniti zaupanje vase in spoštovanje do samih sebe, pozneje pa ukrepati tudi v njihovem okolju.

SKRB POSAMEZNIKOV ZA DUŠEVNO ZDRAVJE

V življenju vsakega človeka so pogoste majhne nevšečnosti in tegobe. Ponavadi se jih ne moremo izogniti, zato je najbolje, da se nanje privajamo. Tako jih bomo zlahka in hitro prešli in zdelo se nam bodo nepomembne. Večkrat pa ne vemo, kako naj opravimo s kako večjo nesrečo ali težavo, ker nanjo nismo bili pripravljeni. Življenje nikomur ne prizanaša, vendar pa je od človeka odvisno, ali ga težave stro ali dvignejo. Komur gre vselej vse po sreči, rad postane samo-

ljuben, brezskrben, včasih pa tudi zaslepljen.

Človeške nadloge so različne, zato ni predpisa, kako jih naj premagujemo, vendar nekaj pravil velja za vse. Vsak problem je treba spoznati in ga razčleniti. Morda ni tako strašen, kot smo sprva mislili. Večkrat kdo zaide v stisko, ker se mu zde težave preveč zapletene. Ob njih je nemočen in ne more jasno presojudati. Človek mora najprej opraviti s seboj. Ne sme se predati potrnosti, pač pa mora nekaj ukreniti, kajti dejavnost ustvarja občutek samozavesti.

Ne sramujmo se iskati pomoči pri drugih. Pri večini tegob nam lahko pomagajo poklicani, to so zdravnik, med. sestra, socialni delavec ali psiholog. Imamo pa tudi prijatelje in morda najdemo ljudi, ki so podobne udarce že preboleli. Dobra beseda ob pravem času nas bo bodrila. Če drugega ne, bo breme lažje, če se pogovorimo s kom, ki mu zaupamo.

Puščajmo v nemar majhne skrbi! Spoznavajmo se in vzgajajmo. Bodimo razsodni in iščimo napačne raje v sebi kot pri drugih.

Gojimo trdno voljo in bodimo odločni. Ne bodimo preobčutljivi, črnogledi, zavistni, ljubosumni in nezaupljivi.

Kulturen človek nadzira svoje misli. Namesto da bi se v življenju zaslužil nepomembnim željam, se pogumno bori za svoje pravice in vzore. Redno in zbrano opravlja svoje delo, ki je za duševno zdravje nujno potrebno. Delo preganja dolgočasje in nekoristne misli, posebno če je uspešno in priznано. Uspešnost človekovega dela pa je odvisna od pozornosti, pridnosti, zbranosti in doslednosti.

Delovnemu človeku je potreben tudi smisel za sončne strani življenja, dobra volja in razvedrilo v prijetni družbi, kinu, ob televiziji, športu, v naravi itd., posebno, če je utrujen in nerazpoložen. Na stvari mora gledati v njihovi pravi vrednosti in življenja ne jemati preveč tragično. Zelo koristna je redna rekreacija s športom in igro v zdravem okolju, ki utrjuje telo in duha.

Po zapiskih psihologije dela
podiplomskega študija med. dela
-ts

AKCIJA »VARNOST OTROK IN MLADINE OB ZAČETKU ŠOLSKEGA LETA«

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu skupščine občine Ravne na Koroškem se je vključil v akcijo »Varnost otrok in mladine ob začetku šolskega leta«, ki jo vsako leto organizira republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Da bi akcija čimbolj uspešno potekala, je potrebno, da se v akcijo vključijo vsi udeleženci v prometu, delavci milice, šole in starši.

Za življenje v prometu je človek sprejel strogo določen red. Tu je red potreben bolj kot na kateremkoli drugem področju. Od tega, kako ga voznik uveljavlja, sta odvisna njegova osebna sreča in sreča drugih. Brezpogojno spoštovanje in izpolnjevanje prometnih predpisov in pravil je temeljna dolžnost vsakega uporabnika prometnih površin. Kdor krši osnovno načelo prometne varnosti, lahkomišelnost izziva nesrečo.

Posebno pozornost in obzirnost v prometu potrebujejo otroci, ki so za sodobni cestni promet še nezreli in neobgleni. Zato pogosto neprevidnost, igra in podobno botrujejo prometnim nesrečam otrok in mladine. Zato prosimo vse voznike motornih vozil, da na slabo preglednih odsekih ceste, ovinkih v naseljih in zunaj njih zmanjšajo hitrost in zberejo vse sile v pripravljenost, da se ne samo izognejo nesreči, marveč tudi vsaki možnosti, da bi nesrečo povzročili. Saj ni hujšega od za-vesti, da si zaradi malomarnosti poškodoval mladega človeka ali mu celo ugasnil življenje.

V prvih dneh pouka, ko so otroci še počitniško razpoloženi, naj bi delavci milice na prometno frekventnejših cestah in v bližini šol skrbeli za varno prečkanje cest šolarjev ob prihodu v šolo in ob odhodu. Glede na to, da delavci milice verjetno ne bodo mogli

zavarovati vseh prometnejših odsekov, je potrebno, da se v akcijo vključijo tudi pripadniki narodne zaščite.

Šole bi se vključile v akcijo tako, da bi učitelji na prvih roditeljskih sestankih seznanili starše in otroke z varstvenimi načrti šol in jim pokazali najvarnejšo pot v šolo. Staršem prvošolcev pa bi svetovali, da spremljajo otroke v šolo in iz nje vse dotlej, dokler se ne prepričajo, da so otroci sposobni sami varno prispeti v šolo in se vrniti domov.

Za šolarje, ki se vozijo v šolo s kolesi, pa bi organizirali kratek pouk o prometu urejenega kolesa ter jih opozorili, da se brez opravljenega kolesarskega izpita ne smejo voziti v šolo in iz nje.

Z uspešno izvedbo akcije »Varnost otrok in mladine ob začetku šolskega leta« bi udeleženci v prometu, šole, starši in delavci milice prispevali k zmanjšanju krvavega davka v cestnem prometu, ki je med najmlajšimi posebej velik prav v začetku šolskega leta.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri
Skupščini občine
Ravne na Koroškem

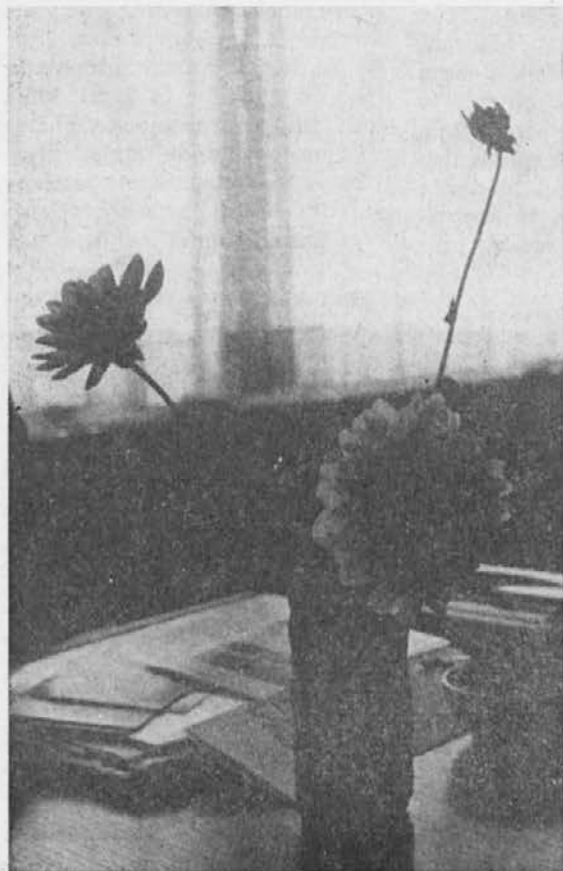
MISLI

Genij kaže pot, talent gre po njej.

Nesrečen človek si razbije glavo celo takrat, kadar pade v puh.

So resnice, ki lahko ubijejo cel narod.

Najsrečnejše ženske — enako kot najsrečnejši narodi — nimajo zgodovine.

Tihožitje

Življenje in delo maršala Tita

(Iz uvodne besede ob razstavi z istim imenom v čast tridesetletnice samoupravljanja)

Trideset let je doba, ko se človek povzpne na vrhunec. Tako je 30 let tudi obdobje ene generacije in če čez trideset let naredimo bilanco o svojem delu, prav gotovo ni rezultat slučajja ali neobičajnih okoliščin. Trideset let je obdobje, ko se pokaže, ali je neko življenje vredno tega imena, ali je neka ideja zares ideja ali pa le trenutni preblik.

Kdor je doživel tiste dni 9. 9. 1950. leta, preživel morda še vsa leta vojne in se spominjal še krutih dni med obema vojnima, danes skoraj ne more verjeti, da je vse to res, kar obstaja, kar je naša družba zgradila v teh tridesetih letih.

Takrat mnogi niso verjeli, da je ideja o samoupravljanju sploh mogoča. Verjeli niso zato, ker se domovina še daleč ni izklopala iz vojnih ruševin, ker je Jugoslavija še vedno stala osamljena, od vzhodnih zaveznikov zavržena, od zapadnih pa le opazovana z veliko rezervo, revna, brez izkušenj, brez kadrov, brez zaledja, vendar bogata z optimizmom ljudi, ki so se spominjali žalostne preteklosti. Nekateri so rekli: »Beden poizkus berača, ki nima česa izgubiti,« drugi so zopet pričakovali, da se bo Jugoslavija izčrpana končno le nagnila na levo ali desno stran, sama pač ne bo zmogla nečloveškega bremena. Večina pa je mislila drugače. Če smo preživeli vojno v popolnoma nemogočih razmerah, bomo še povojno obdobje vsaj svobodni.

Morda bi se takrat res zamajali temelji cele stavbe, če ne bi neomajno zaupali vodstvu — Titu. To zaupanje je bilo zaupanje dobremu prijatelju, ki je vodil brezupno borbo v brezupnih pogojih in pripeljal ljudstvo v svobodo. Takrat nihče ni govoril o Titu kot o mitu, nihče ni čutil kakršnekoli distance do svojega voditelja, skratka, zdelo se nam je, da smo si pač tovariši, kot smo bili v borbi. Morda tiči v tem eden izmed razlogov, da je ljudstvo voljno prenašalo še tako kritične trenutke v življenju tistega obdobja. Morda takrat nismo prav vedeli, da gre za biti ali ne biti.

Danes, ko prebiramo zgodovino tistih dni, nam postane jasno, kakšno silno odgovornost je čutil Tito v tistih kriznih letih, odgovornost, ki ni bila nič manjša kot v borbi, ko je bilo treba rešiti življenja tisočev ranjencev. Danes se zavedamo in z nami ves svet, kaj se je zgodilo prva povojna leta. Ni ga državljana, ki ne bi bil popolnoma prepričan, da smo si svobodo priborili dvakrat, prvič v vojni, drugič nam jo je dobesedno priboril tov. Tito ob podpori vseh zavednih ljudi. Če ne bi

imel neomejenega zaupanja tudi on v svoje ljudstvo, kot ga je ljudstvo imelo vanj, si ne bi drznil stopiti na pot, ki je po prvi presoji vodila v pogubo, v poraz. Vendar je popeljal ljudstvo do zmage.

V tistih najtežjih trenutkih je tov. Tito izgovoril svoje večno veljavne besede: »Človek je naše največje bogastvo«.

Minilo bo kmalu pol leta, ko je odšel od nas TITO kot človek. Ne pozabne pa ostanejo ideje, ki jih je nosil, in učinek del, ki jih je storil.

Ideja o samoupravljanju ne živi sama od sebe. Kakšni bodo njeni plodovi, odločamo sami. Med eksponati razstave je mogoče videti proglas CK, ki je v času največjega zatiranja delavskega reda pozival k skupnemu boju in med osnovne zahteve postavil:

pravo do svobodnih sindikatov,

pravo do štrajka in izpustitev priprtih tovarišev.

Iste pravice iščejo še danes ljudje po svetu, mi pa smo take zahteve združili v samoupravljanju — v dogovarjanju. Doživeli smo že vse mogoče poizkuse oddaljevanja od osnovne ideje — dogovarjanja v samoupravljanju, moramo pa reči, da bi se lahko dogovorili tudi brez hude krvi, z malo več potrpljenja, ker smo se itak morali dogovoriti.

Železarna Ravne je menda ena redkih, če ne prva delovna organizacija, ki je zaposlila kulturnega animatorja. Odziv javnosti je zelo pozitiven, čujejo pa se tudi odklonilna stališča. Eno pa je gotovo. S to potezo smo dali kulturi mesto — legalno ob vseh drugih zvrsteh v našem življenju. Ta izdatek se bo bogato poplačal že v organiziranem delu in pretoku sredstev za to dejavnost, kaj šele pri vzponu kulturne dejavnosti. Da ne bomo preveč razsipni, za to skrbi na ducate ekonomskih filtrov, da pa ne bomo stagnirali, skrbi služba, odrejena za to delo, kot so odrejene za vsako drugo.

Brez kulturne vzgoje človeka je dogovor nemogoč, torej tudi samoupravljanje bi bilo le beseda, moč pa v nekaj ljudeh. Kulturno osveščen človek se taki nevarnosti ne more izpostaviti. Kako zelo važno je kulturno delo, nam pričajo kulturne akcije med vso narodnoosvobodilno vojno in že prej in po njej. Sam tov. Tito je nenehno poudarjal, da osvoboditev človeka ne pomeni samo materialne, temveč posebno še duhovno osvoboditev, zato je vedno podprl kulturno politiko v naši družbi.

Naš čas je zelo resen. Postavljeni smo na realna tla, življenje ni iluzija, le konstruktivno delo

bo potrdilo in ohranjalo pravi pomen besede »samoupravljanje«. Le v sodelovanju in spoštovanju drug drugega je mogoče doseči osebno blaginjo in pred svetom potrditi vso vrednost ideje samoupravljanja. Hote ali ne hote se k njej nagibajo vse sredine celo v kapitalizmu in pri tem skrbno preučujejo pot samoupravnega socializma v Jugoslaviji. Da je tako, priča tudi najbolj žalosten, toda istočasno najbolj veličasten dan v vsej naši povojni dobi, ko so se ob slovesu od tov. TITA zbrali vsi državniki sveta. Niso se poklonili samo osebi Titu, poklonili so se njegovemu delu in predvsem ideji o novem družbenem redu, ki bi naj bil pravičen in človeka vreden.

Sovražstvo, zahrbtnost, oblastilželjnost in izkoriščanje v tej družbi nimajo prostora. Ta kratka pot po današnji razstavi je dolga pot človeštva za več kot 50 let nazaj in svetilnik za stoletja naprej. Kakšna pa zares bo, odvisi od družbe in vsakega posameznika v njej.

Mitja Šipek

ČUDOVITE STVARI NA UPRAVI

Pravzaprav smo vas hoteli presenetiti šele v ponedeljek, petnajstega.

V petek popoldne ali v soboto zjutraj naj bi se dekleta zbrale in pripravile razstavo. Naneslo je tako, da smo začele delati že v petek ob enih, in ob dveh vas je večina že začudenih oči hodila skozi avlo na upravi.

Razstava ročnih del delavcev delovne skupnosti kadrovske-spološnih zadev je bila za marsikoga res pravo presenečenje. Prav zanimivo vas je bilo opazovati, kako debelo ste gledali. Ženske so se kar zgrinjale okoli miz in spraševale: »Kdo je naredil tale makrame, katera je le spletla tisti pulover?« »Joj, kako čudovite stvari! Jaz bi kupila ta brezokavnik za našo, ali boste kaj prodale?«

Skratka, v glavnem ste bili nad razstavljenimi tapiserijami, makramami, gobelinami, slikami, prti in prtički, šali, puloverji in copati zelo presenečeni in navdušeni. Tudi drobnih pomanjkljivosti, kot tega, da se modra barva panojev ponekod tepe z živobarvnimi izdelki, da je vse skupaj malo preveč natrpano, večina med vami ni opazila. Res pa je, da se je našel nekdo, ki je rekel: »Razstava je sicer lepa, za ta prostor pa čisto nič primerna. So pa že v železarni še ustreznejši prostori za take stvari!«

Najbrž so res in najbrž je resnica tudi, da bi se dalo razstavo še bolje pripraviti. Vseeno pa je to le zelo zanimiv poskus »izvenšolskega« dela. Čudno, da se že prej nismo spomnili na kaj takega! Dobronamerne pripombe pa bomo upoštevale že kar drugič.

H. Merkač

DVE RAZSTAVI V ČAST 30-LETNICE

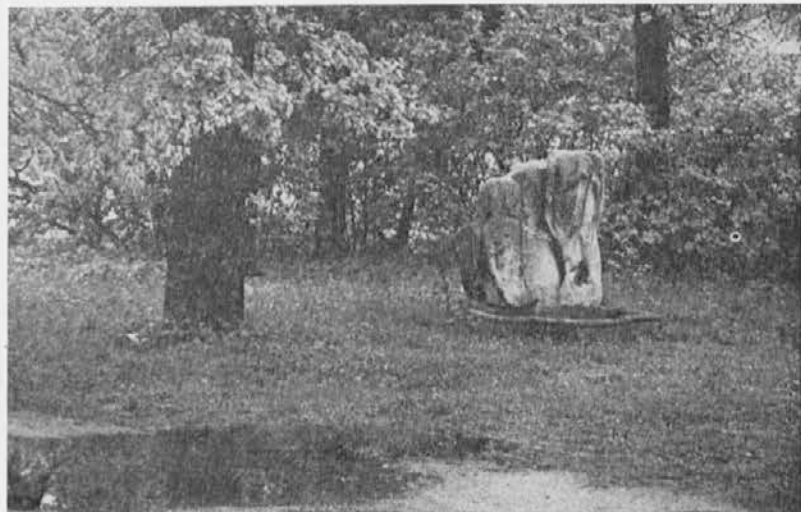
V dneh proslavljanja 30-letnice samoupravljanja sta bili dve razstavi. Naši delavci so v Likovnem salonu s pomočjo študijske knjižnice pripravili razstavo fotografij o življenju in delu tovariša Tita, v jedilnicah železarne pa je bil na panojih na kratko prikazan z dokumenti in fotografijami razvoj samoupravljanja v železarni Ravne. To je skrbno pripravil naš arhivar tov. Gerdej.

Ob tem dve misli.

Najprej kaže, da so jedilnice pravi kraj za različne razstave. Ne morda idealen, zato pa dobro obiskan.

Druga: za pripravo takšne vrste razstav so potrebni meseci časa, ne pa kot v našem primeru le nekaj dni. Če bo to v prihodnje naš jasno izražen interes, imamo tudi vse pogoje, da zamisel uresničimo ter posamezne postaje v razvoju našega samoupravljanja obeležimo, kakor si zaslužijo.

M. K.

Detajl iz parka

20. OBLETNICA PEVSKEGA ZBORA DU PREVALJE

Dve desetletji sta za nami. Začeli smo 1960 med prvimi po polletnem zatišju. Začela sta zborovodja Ivan Lebič in Martin Sekavčnik, povabila sta pevce, ki so bili voljni vaditi in žrtvovati čas za našo slovensko pesem, in razmahnila se je kulturna dejavnost v DU Prevalje. Začeli smo z nastopi na Prevaljah, nato po vsej Mežiški dolini, pa še naprej v Dravski in Mislinjski.

Med prvimi smo se udeležili naše znane revije »Od Pliberka do Traberka« in na njej sodelovali vse do sedaj trinajstkrat. Kot edini pevski zbor DU v naši občini smo se stalno vključevali tudi v srečanja upokojenskih zborov mariborske regije v Mariboru in srečanj vseh pevskih zborov DU Slovenije. Na vseh teh prireditvah smo bili dobro sprejeti, prejeli smo tudi priznanja in se spoznali z mnogimi prijatelji v pevskih vrstah cele Slovenije. Za to široko dejavnost ima gotovo največje zasluge tov. Jože Jurač, predsednik DU Slovenije, in za mariborsko področje tov. Karel Rakuša.

V teh dvajsetih letih se je marsikaj spremenilo. Začeli smo z vajami v razredu stare osnovne šole na Prevaljah (sedaj Inštalater), nato 1962 pri Ahacu tudi v razredu, dokler ni DU odkupilo hišice ob izlivu vodnega rova. Tam smo vadili in tam je bila pisarna DU dolga leta. Bilo je tesno, a vendar lepo. Že v tem času smo sanjali o novem domu. Pobudnika sta bila Martin Sekavčnik, tedaj tajnik DU, in Franc Bračko, predsednik DU. Prvi denar za novi dom je namenilo DU Slovenije iz Ljubljane, drugo pa se je uredilo skupno s krajevno skupnostjo Prevalje in s samoprispevkom.

Veliko je bilo narejeno tudi prostovoljnega dela. Trudili so se Bračko, Sekavčnik ter drugi, in 3. II. 1977 je bila otvoritev novega doma DU Prevalje. V njem ima pevski zbor lepo opremljeno sobo za vaje.

Zahvaliti se moramo pevci prejšnjemu odboru DU z umrlim predsednikom Bračkom. Isto sodelovanje ter pomoč nam je nudil novi predsednik DU Prevalje tov. Rifl, upamo pa tudi na dobro sodelovanje z novim odborom DU.

Predsednik pevskega zbora od 1960 do danes je neumorni Martin Sekavčnik — še veliko uspeha vneprej!

Zborovodja od 1960—1972 je bil Ivan Lebič, izredno priljubljen in sposoben, a je zaradi bolezni prenehal.

Zborovodja od 1972 do sedaj je Jože Štrekelj, mentor zbora pa prof. Jožefa Ovnič od 1972 do sedaj.

Pevcev se je zvrstilo v teh letih veliko, vseh dvajset let pojo: Martin Sekavčnik, Hinko Fabiani, Ernest Rebernik, Stanko Krevh in Jože Štrekelj.

Umrli pevci: 12 — hvala jim, ohranimo jih v spominu! Pevci, ki so peli in zaradi bolezni ali drugih vzrokov prenehali — 24. Svoj trud so vlagali ali ga še bodo v kulturo naše samoupravne socialistične družbe.

Prišli so novi in sedaj šteje zbor 30 članov in članic. Od leta 1968 deluje tudi mešani zbor DU Prevalje.

Nastopi

Prek 23 koncertov na Prevaljah, ponovitev teh v Mežici, Žerjavu, Črni, Koprivni, Ravnah, Kotljah, Solčavi, Libeličah, Črnečah, Trbošnjah, Poljčanah, Šalekd.

13-krat sodelovanje na reviji »od Pliberka do Traberka« na Ravnah in v krajih od Dravograda do Pliberka.

5-krat srečanje zborov DU regije v Mariboru.

5-krat srečanje zborov DU — Slovenije v Ljubljani, Velenju, Krškem, Celju, Mariboru.

Petje na občnih zboreh, proslavah, odkritjih spomenikov, za dan mrtvih.

Prek 300 nastopov moškega zbora na pogrebni slovesnostih. Neizmerna je požrtvovalnost teh pevcev, nima primere. Za to vsaj iskrena hvala: tudi to je del kulture!

Pevci so upokojenke, upokojenici, pa tudi gospodinje in še aktivni delavci železarne Ravne, Inštalaterja, Gradisa itd.

Za vsako pomoč, ki smo jo prejeli od kulturne skupnosti Ravne, železarne Ravne, krajevne skupnosti in vseh krajanov, lepa hvala.

Jože Štrekelj

Ona važna

Zena moja meni naročuje:

»Dobro veš, kje kruh se zdaj kupuje.«

O, dobro vem, saj blizu je tovarna,

še bliže naša stara je pekarna.

Pa pridem k peku — zaprta so tam vrata, ne samo meni, tudi za sestro, svaka.

Še iščem kruh in ta je v »štacuni«.

Premislim reč: »Smo menda že na Luni.«

V štacuni vendar prodaja se vse sorte,

pa če imeli bi jih, lahko tudi torte.

Ljudje so pa natančni, vsak v svojo smer,

lahko smo mi še lačni v skrbi brez zamer.

Prašek, sol, lepilo, še kakšno razredčilo, kruh, sladkor in moka, različna sta naj bloka. Različne umazanije primejo se rok, pa nismo rahločutni do nadlog.

Kovač le vedno kuje

v delavnici res svoji.

Kruh se naj kupuje

v pekarni samosvoji.

Zelimo si pekarno,

v kratkem spet nazaj

pa bomo kupovali,

kot prej še tudi zdaj.

So včasih v Ravnah bile,

pekarne cele tri —

pa ni dobiti koga,

da imel tol'ko bi soli.

Jernej Krof

PROZA NAŠEGA DELAVCA

Nagrada

»Tovariš Peter, bral sem vaš članek v informativnem glasilu«, je ravnatelj ogovoril delavca, ki je pravkar vstopil v pisarno. »Tako je treba pisati,« je nadaljeval. »Videti dejstva, jih na kratko opisati in tudi objaviti. Naj vedo, kako gre do reči! Vsi se moramo truditi, vsak po svoje, da se stvari in reči razčistijo in izboljšajo. Se enkrat vam čestitam za dober članek, tovariš Peter. Zelo objektiv-

no je napisan. In še nekaj vam moram povedati, da to ne bo zastoj. Takšne reči je treba nagraditi, zares!« je zaključil.

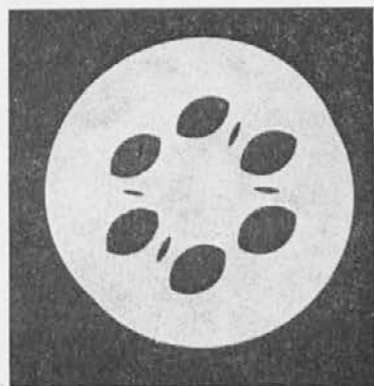
Drugi v pisarni so se pomenljivo spogledovali, nekateri pa so kazali zadrego. Menda jim ni bilo po volji, da je Peter pri ravnatelju pridobil nekaj ugleda.

»Saj zmeraj pišem o stvareh in rečeh, ki se naj bi izboljšale. Drugače tudi ne bi pisal,« je kasneje

premišljeval Peter. Misli pa so mu uhajale na ravnateljevo pripombo, da je treba takšne reči nagraditi. Že je tudi videl različice, kako bi se to pri plači dalo uresničiti. — Domov grede je kupil velik globoko zamrznjen sladoleh, da bi se na račun pohvale posladkali vsi člani družine.

Bil je plačilni dan. Peter je opazil, da je dobil nekaj dinarjev honorarja, drugače pa ni bilo napredka, ampak se mu je celo zdelo, da je zaslužil nekaj manj kot prej. Opazil je ravnatelja, ki je prišel v obrat, menda zato, da se plačilni dan ne bi spremenil v nedelovno praznovanje. Malce nejevoljno se mu je približal in ga pozdravil:

»Dober dan, tovariš ravnatelj! — Po vseh linijah se trudim, da bi se stanje v našem tozdu izboljšalo. Pri plači pa ne vidim nobenega napredka. Če primerjam svojo z drugimi, celo nazadujem. Kaj pa osebna stimulacija? Imam občutek, da nekdo mačehovsko ocenjuje mojo delovno uspešnost. Moj sodelavec Bojan je pri ocenah vedno boljši!«

Gumbek

Ravnatelj se je nekoliko zmedel od presenečenja, nato pa vzkliknil:

»Ni mogoče, da se vam ne bi poznalo pri osebnem dohodku. Če ne drugače, bi pa morali dobiti nekaj honorarja, ker ste zadnjič v internem glasilu objavili članek. Menda se pa ja vaš ocenjevalec ne boji, da bi sodelavec Bojan zaslužil slabše od vas. Morali se boste pozanimati!«

Peter je zaključil, da drugič svojih prispevkov v internem glasilu raje ne bo podpisal. Nikoli se ne ve, ali bi drugače pridobljena nagrada komu povzročala pregla-vice: za koliko temu in onemu zvišati ali znižati oceno uspešnosti dela, da bi na primer Anza še zmeraj dobil več denarja kot pa Jure.

-ko

HUMOR IZ TOZDOV:

Novost

»Nace, kako ocenjuješ novost: usmerjeno izobraževanje?«

»Nič novega. Ker pri hiši ni bilo denarja, me je oče usmeril za kovača. Potem sem zbolel, in so me usmerili za stružnico. Morda bom usmerjen še kam. Vidiš: samo usmerjanje in izobraževanje!«

a-e

VZORCI MODERNE PROZE:

Miguel Angel Asturias

Koruzarji

(Odlomek)

Z opletajočega jezika lian, z zob, kakršni so mlečni zobje kojotke, in iz najglobljih korenin joka so se trgali prepadi njegovih krikov:

»Maria TecúuuUUUn!... Maria TecúuuUUUn!«

Glas je običal v globeli:

»Maria TecúuuUUUn!... Maira TecúuuUUUn!«

Toda zdaj se je nekje zagostil tudi že odmev:

»Maria TecúuuUUUn!... Maria TecúuuUUUn!«

»Naj ga vzame hudič!« je rekla pegasta, velika, mršava ženska z dolgimi in tenkimi rdečkastimi kitami. Nihče ni vedel, ali ji prihajajo besede iz prsi ali iz srajce. Prihajale so ji iz prsi, saj je bila srajca razparana po šivih, pravzaprav boli razcapana kot razparana. In z otroki, enega je nosila v trebuhu, drugega v naročju, manjši so se z ročicami oklepali njene široke spodnjice, večji pa so vodili volovsko vprego, je ubežala tistemu, ki ni in tudi nikoli ne bo za nobeno rabo, saj ne zna sekati drv, nositi vode, pesti živine, skrbeti za ulje in skopiti mačke. Odhajali so z vsem, kar so imeli. Ni bilo veliko, nekaj pa vendarle. Bilo je vse tisto, česar niso marali pozabiti. In čemu naj bi ju tudi kaj pustili, saj bi bilo tako in tako najbolje zanj, če bi umrl.

»Maria TecúuuUUUn!... Maria TecúuuUUUn!« je brez predaha kričal Goyo Yic, že utrujen, ko je

z nenehnim otipavanjem, ovohavanjem in prisluškovanjem spraševal stvari in celo zrak, kam so izginili njegova žena in otroci. Solze kot dvoje srag rjave sladkorne vode so mu brazdale umazana lica, prekrita s prahom nestetih poti.

In še zmeraj je kričal, ta možki, ki je ostal trmast in samovoljen kot otrok, klical je in klical, z lasmi, vihrajočimi v vetru, ves izgubljen brez oči in pešajočega otipa. Ubežniki so ga vabili s klici in prisiljenim smehom, saj so ga hoteli potegniti, da gredo v Pisigüilito, v resnici pa so jo urno ubirali v čisto nasprotno smer. Kmalu bodo z najvišjega vrha sierrre globoko spodaj pod seboj ugledali zleknjeno obalo, ki ji je jemalo diha bučanje Tihega oceana. Tjakaj so bili namenjeni po kamniti strugi, ki je bila poleti poln in pozimi reka. Voda, ki je žuborela z gora na obalo, je zelo zdrava, zelo čista, zelo dobra kot drzna in lepa mladež, ki odhaja z mrzlega višavja delat v dolino. Smeh oblakov med pinjami, ki so se same spremenile v ptice, toliko mavrično pisanih ptičjih jat se je zmerom više in više spretavalo nad njimi vse do neba. Toda voda in ljudje začno pohajkovati v lenobnosti obalnih nižin. Voda in ljudje se spremenijo v smrdljive mlakuže, vročična mrzlica jih napade med zahrbtnimi spleti mangrov, med vsem, kar je bliščavo in sluzavo.

Delo je prvi sodobni kitajski roman, ki ga dobivamo v slovenskem prevodu, zato pomeni za nas pravcati dogodek. Obenem je to prav poseben prikaz kitajske revolucije, izredno tenkočutna pripoved o tem, kako je to revolucijo doživljal najpreprostejši del kitajskega ljudstva.

Zgodba se dogaja v od sveta odmaknjeni hribovski vasi v začetku tridesetih let našega stoletja.

Gino Nogara, Koncert v črnem, roman, zbirka Krog, MK, Lj. 1979, 148 str., 189 din.

Sodobni italijanski pisatelj Gino Nogara se prvič predstavlja slovenskim bralcem.

Roman je izredna psihološka študija, ki jo avtor domišljisko razpleta v napeto fabulo, hkrati pa nas miselno in čustveno zapeljuje s problemi človekovega bivanja.

Peter Dickinson, Plešoča medvedka, mladinski roman, MK, Lj. 1980, 252 str., 230 din.

Silvester, ob dobrodušni medvedki Bubi in deklici Ariandi osrednji junak romana, je suženj. Znajde se v razvratnem Bizancu, tam živi ni diha v pristaniškem in trgovskem vrvežu, kjer vsi vreščijo, lažejo in barantajo. Še potem, ko postane svoboden in celo ugleden človek, se mu toži po lepoti, razkošju in živem utripu cesarskega mesta.

Grčija, turistični vodnik, DZS, Lj. 1980, 80 str., 125 din.

Vsako leto obišče Grčijo za 25 do 30% več turistov, med njimi tudi vedno več Slovencev. Ker do zdaj še nismo imeli turističnega vodnika za to deželo, smo ga tem bolj veseli.

Turistični vodnik po Grčiji opozarja na znane in tudi na skrite, manj znane znamenitosti grške kulture in civilizacije. Bogato je ilustriran in opremljen s številnimi zemljevidi.

(Po Knjigi '80)

S KNJIŽNE POLICE

DOMAČA DELA

Saša Vegri, *Konstelacije*, CZ, Lj. 1980, 48 str., 190 din.

Nova pesniška zbirka Saše Vegri pomeni zanimiv poskus v modernem slovenskem pesništvu. Eksperimentalnost ni razvidna le iz arhitekture zgradbe Konstelacij (skica, floris, naris, kóte oboke, temeljev itd.), temveč tudi iz jezikovnih plasti, ki večeje različne variante. Na začetku daje avtorica navodila za branje svojih tekstov, ki jih ne označuje kot pesmi, temveč kot »bralne enote«, in hkrati komentira svoj ustvarjalni postopek.

Pavle Zidar, *Njene oči*, založba Borec, Lj. 1980, 144 str., 200 din.

V knjigi sta objavljeni dve noveli: *Njene oči* in *Brat in sestra*. Z obema nadaljuje Zidar, vrsto problemskih pripovedi, ki jih zadnja leta snuje kot izredne pogovore med pisateljem in to ali ono nenavadno, izjemno osebo, pravzaprav z njeno posebno usodo ali izpostavljenostjo situaciji.

To je Zidarjeva že trinaštrideseta knjiga (pri tem ne štejemo ponatisov in prevodov).

Več avtorjev, *Triglav, gora naših gora*, zbornik, v zbirki Doma-

če in tuje gore (19), založba Obzorja, Mb. 1980, 396 str., 450 din.

Spisi v zborniku razkrivajo nekatere razsežnosti in motive, ki jih je Triglav imel in dal slovenskemu javnemu, gornišskemu, znanstvenemu in umetniškemu življenju.

V knjigi so zbrani prispevki trinajstih avtorjev, med njimi Toneta Svetine, Staneta Belaka, Pavleta Kunaverja, Stanka Klinarja in drugih.

Zbornik je bogato ilustriran.

Peter Likar, *Lojze Ude — Moje bitke*, Slovenski znanstveniki (2), založba Obzorja, 1980, 43 str., 40 din.

Pred nami je že drugi zvezek izvirno zasnovane zbirke, ki nam na kratko, a zanimivo predstavlja slovenske znanstvenike.

Lojze Ude je znano in cenjeno ime v slovenskem zgodovinskem in v publicistiki. Kot mlad častnik je v odločilnih dneh po prvi svetovni vojni v domačem kraju Trzinu organiziral slovensko vojsko in se udeležil junaških bojev za koroško deželo.

TUJA DELA

Chun-Chan Yeh, *Vas v hribih*, roman, CZ in DZS v zbirki *Modra ptica*, Lj., 280 str., 280 din.

brskali po njenem življenjepisu. Vendar lahko ji bomo izgovorili veliko besedo hvaležnosti kot izrednemu človeku dobrega srca, odkritemu in dobrodušnemu. Otroška leta so jo naučila skromnosti in potrpljenja, šolska učenost jo je obšla, saj se je morala rosnu mlada spoprijeti z življenjem za kruh. Ta skromnost jo je tudi ovenčala v družbi in ji udarila pečat tovarištva, ki ga današnja družba najbolj pogreša.

Velika dela lahko stori človek le v družbi, ki je takega dela vredna, družba pa je takšna, kakršni so njeni člani. Marija se je mnogo prezgodaj poslovila. Praznina, ki jo je zapustila predvsem v svoji tih družini, bo ostala večno nezapolnjena, toda tudi praznina, ki je ostala v njeni bližini okolici v kolektivu, bo ostala nezapolnjena, saj dobrega človeka ni mogoče z ničemer nadomestiti. Njen delež pri graditvi naše domovine ni nič manjši kot delež zvenecih imen in ji ga prav tako nikoli in z ničemer družba ne more poplačati.

Eno pa ji lahko obljubimo tu na njenem grobu, da se bomo potrudili, da bomo skovali tako družbo, kot si jo je vedno želela in jo ustvarjala — družbo odkritih in zvestih prijateljev ter nesebičnih sodelavcev, družbo, vredno njenega spomina.

Ko stojimo ob grobu tako mlade sodelavke, polne načrtov in zaupanja v bodočnost, se šele prav zavemo, kako nemočni smo, kako malo pomeni moč, oblast, bogastvo in kako veliko moč ima zvestoba, odkrito prijateljstvo in nesebični namen poiskati v vsakomur tiste lepote, ki dvigajo človeka nad ostalo naravo in ki ostanejo v večnem spominu.

Za tvoj delež pri naši skupni sreči iskrena hvala, ohranili te bomo v iskrenem spominu, počivaj v miru v domači koroški zemlji!

ZAHVALA

Ob smrti drage mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz tozda RPT za darovani venec in za spremljanje na zadnji poti.

Stefan Vevar

ZAHVALA

Ob nenadni, boleči in veliko prezgodnji smrti naše ljube žene, mame, hčerke in sestre **Marije Butolen** se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v natežjih trenutkih. Sorodnikom, sodelavcem, sosedom, prijateljem in znancom hvala za darovano cvetje, Mitji Šipku pa za poslovilne besede.

Neutolažljivi: mož Milan s hčerko, kicama Martino in Mojco, mama, sestra in bratje.

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega očeta in dedja **Tomaža Omana** se iskreno zahvaljujem sosedom, sodelavcem, prijateljem in znancom za darovane vence in cvetje. Hvala tov. Kledru za pomoč, g. župnika za pogrebni obred, pevcem za žalostinke, pogrebem in vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Zalujoči sin in hčerke z družinami

boratorija podnevi, ponoči, ob delavnikih in nedeljah, neopazna med ogromno tisočglavo množico sodelavcev ravnanske železarne.

Če bi hoteli danes ob slovesu reči o njej veliko, donečo besedo ustvarjalca velikih del, bi zama-

REKREACIJA IN ŠPORT

LETNE SPORTNE IGRE SLOVENSKEH ŽELEZARJEV

Na Jesenicah so športniki slovenskih železarn tekmovali v malem nogometu, odbojki, plavanju, streljanju, kregljanju na asfaltu, streljanju z zračno puško in balinanju.

Naši športniki so na prvenstvu sodelovali s sedmimi ekipami in osvojili štiri prva mesta ter po eno drugo, peto in šesto. Prvo mesto so osvojili: kegljalke (Medika Prinčič, Erika Lesnik in Silva Cigler) s 580 keglji, kegljalci (Rajko Podojsteršek, Stanko Prinčič, Miha Lesnik in Ivo Mlakar) s 1764 keglji; odbojkarice in odbojkarji. Plavalci so bili drugi, za Jeseničani, strelci so v okrajni postavi (Ovčar, Komerički, Strekelj in Kotnik) osvojili peto mesto. Najslabše so se uvrstili nogometaši, ki so osvojili zadnje mesto. Nastopajoče nogometaše moramo pohvaliti, ker so se športno borili in bili v disciplini zgled drugim. Zanimivo pa je vprašanje: zakaj za našo ekipo ni nastopilo tistih 23 delavcev, ki tekmujejo za Koroško selekcijo in ekipo veteranov Fužinarja?

Med posamezniki sta postala prvaka slovenskih železarn plavalec Roman Lapuh, ki je v kategoriji od 25 do 35 let preplaval 50 m prosto v času 31 sekund, in kegljalca Medika Prinčič, ki je v 50 lučajih mešano podrla 203 keglje. Srebrna odličja so dobili plavalci Zoran Golob, Anton Godec, Norbert Rodošek, Jože Rodič in Drago Polane in kegljalec Rajko Podojsteršek.

ODBOJKA

FUŽINAR-STAVBAR 3:0

V polfinalni tekmi za jugoslovanski pokal na področju naše republike so člani Fužinarja popolnoma nadigrali novega člana prve A zvezne lige Stavbar iz Maribora s 3:0. Premoč naših igralcev je razvidna iz rezultata posameznih nizov — 15:7, 15:6 in 15:11.

S prikazano igro Fužinarja so bili gledalci zelo zadovoljni, saj so videli dobro kombinatorno in na mreži učinkovito igro.

Člani Fužinarja so imeli v Bohinjski Bistrici desetdnevne priprave in v prijateljskih tekmah premagali tako Bled kakor tudi Salonit s 3:0.

DOBRIJE IN VUZENICA REPUBLIŠKA LIGAŠA

Na Ravnah se je pomerilo pet članskih ekip na kvalifikacijskem turnirju za tri prosta mesta v deljeni republiški ligi.

Popoln uspeh je dosegla ekipa Franja Malgaja z Dobrij, ki je vse nasprotnike prepričljivo premagala z 2:0. Drugo mesto so osvojili Vuzeničani, tretja je bila mlada ekipa Stavbarja iz Maribora, četrto mesto so osvojili Radenci, zadnji pa je bil Glin iz Ljubnega.

Zmagovita ekipa Dobrij je nastopila v postavi R. Krenker, F. Krenker, S. Slatinšek, S. Nabernik, F. Vindiš, V. Glavica, J. Razdevšek, L. Lipovnik, M. Rečnik, B. Kokalj, J. Nabernik in L. Spanžel, ki je bil najboljši igralec turnirja.

NOGOMET

PORAZ KOROŠKE — FUŽINARJA

V vzhodni republiški ligi je ekipa Koroške — Fužinarja izgubila dve prvenstveni tekmi. V tretjem kolu je po enakovredni igri izgubila na domačem terenu proti Dravinji z 1:2, v četrtem pa na gostovanju v Zalcu proti selekciji Savinjske z 2:4.

Uspešnejši so bili mladinci, ki so obe tekmi igrali neodločeno: doma z Dravinjo 3:3 in v gosteh s Savinjsko 1:1.

ROKOMET

USPEŠNE ROKOMETNE EKIPE FUŽINARJA

V novi tekmovalni sezoni nastopajo vse ekipe Fužinarja uspešno.

Člani so na domačem terenu premagali Sevnico s 33:23, v gosteh pa so igrali neodločeno s Krškimi 27:27.

Mladinci so bili uspešni doma in v gosteh. Kovinar iz Maribora so premagali s 24:13, Polet iz Murske Sobote pa celo z razliko 18 zadetkov 30:12.

Mladinke so premagale Velenje z 8:7 in Smartno s 16:6.

Članice so igrale samo eno tekmo in na domačem terenu prepričljivo premagale Velenje z 21:10.

POKALNA TEKMA

TUS Slovenj Gradec—Fužinar 36:34

V finalni tekmi koroške regije za jugoslovanski pokal sta se na Ravnah pomerila Partizan Slovenj Gradec in domači Fužinar.

V dinamični igri so izkušeni gostje z veliko mero športne sreče premagali Fužinar s 36:34, in se uvrstili v zaključni del republiškega tekmovanja.

NAMIZNI TENIS

POZIVNI TURNIRJI

V Kranju je bil prvi pozivni turnir za mladinke za tekmovalno sezono 1980—81. V prvi jakostni skupini je bila Trbižanova druga, Logarjeva pa sedma. V tretji skupini je Pandjeva osvojila prvo mesto, in se uvrstila v drugo jakostno skupino. Ločičnikova pa je med 12 tekmovalkami osvojila deveto mesto.

V Ljubljani je bil prvi pozivni turnir za člane. Med slovensko elito je osvojil Pavič solidno peto mesto, s tem da je premagal tako renomirane

vograd in Radlje ob Dravi organiziralo 6. septembra 1980 sedmi turistični avto-rally, ki se je točkoval za prvenstvo »Stajerska '80«.

Prijavljenih je bilo 37 tekmovalcev, na cilj pa jih je prišlo 32. Med njimi je bila tudi ena voznica.

Pod vodstvom predsednika športne komisije Alojza Rebernika in z dobrim sodelovanjem vseh sodelavcev in tekmovalcev je tekmovanje potekalo brezhibno. Dolžina proge je bila ca. 100 km in je potekala v treh etapah: Ravne—Mežica—Ravne—Kotlje—Slov. Gradec—Vuzenica—Muta—Dravograd—Ravne. Del proge (med Kotljami in Slovenj Gradcem) ni asfaltiran.

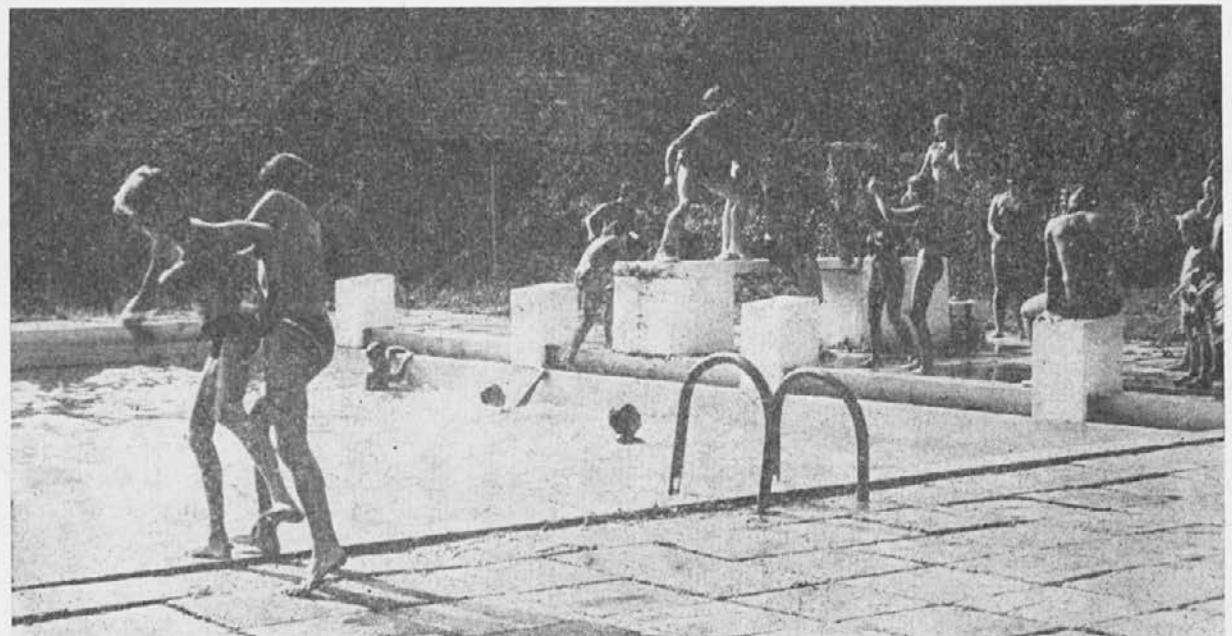
Zahtevnih spretnostnih voženj je bilo pet, časovne kontrole pa so bile tri. Vse spretnostne vožnje so merili z elektronskimi napravami. To pa vpliva na realnejše rezultate.

Tekmovali so v štirih razredih.

Rezultati:

Prvi razred do 785 ccm

1. Cerar Janez — AMD Lukovica
2. Mejač Roman — ZSAM Celje
3. Pavlin Milan — AMD Slovenska Bistrica
4. Golob Ciril — AMD Ravne itd.

Razposajenost

Drugi razred do 905 ccm

1. Kersnik Griša — AMD Lukovica
2. Mlakar Janez — AMD Slovenska Bistrica
3. Mesarec Jože — AMD Slander, Celje
4. Turšček Srečko — AMD Ravne

Tretji razred do 1150 ccm

1. Razgoršek Silvo — AMD Ravne
2. Rodošek Bojan — AMD Ravne
3. Kralj Niko — AMD Ravne
4. Kremžar Vlado — AMD Slovenska Bistrica

Četrti razred nad 1150 ccm

1. Ramšak Rudi — AMD Ravne
2. Hacin Slavko — AMD Slander, Celje
3. Pogorevc Milan — AMD Ravne
4. Kveder Marjan — AMD Lukovica

Enotni ženski razred

1. Krvina Zvonka — AMD Lukovica

Generalna uvrstitev

1. Kersnik Griša — AMD Lukovica
2. Razgoršek Silvo — AMD Ravne
3. Cerar Janez — AMD Lukovica
4. Mejač Roman — ZSAM Celje

Ekipno:

1. AMD Lukovica (Cerar Janez, Kersnik Griša)
2. AMD Ravne 1 (Razgoršek Silvo, Rodošek Roman)
3. AMD Slovenska Bistrica (Pavlin Milan, Mlakar Janez)

4. AMD Ravne 2 (Kralj Niko, Golob Ciril)

Nagrajeni so bili vsi prvouvrščeni tekmovalci v posameznih razredih. Poleg pokalov so tako kot vsi drugi udeleženci dobili še praktične nagrade. Prispevale so jih naslednje delovne organizacije:

Rudnik in topilnica Mežica, Tovarna poljedelskega orodja Muta-Gorenje, Tovarna kos in srpov Lovrenc na Pohorju, Petrol Ravne in Železarna Ravne.

Avugust Knez

ALPINIZEM

6. in 7. septembra 1980 so ravenški in prevalski alpinisti plezali v Raduhi in Rinkah (Okrešelj). V Raduhi so se s steno spoprijeli Viktor Ježovnik, Zdravko Mežnar in Edi Motaln. Preplezali pa so Direktno smer (ocena II, III).

Stajerska Rinka pa je tisti dan v Direktni smeri imela dva gosta: Komprej Ireno in Stanka Miheva. Zaradi impozantnosti štejejo poznavalci to smer za najzahtevnejšo v območju Rink. Po lestvici VIAA je ocenjena s VI. težavnostno stopnjo. Alpinisti pa se je spominjajo po izraziti prečnici.

Mala Rinka po težavnostni stopnji nič kaj ne zaostaja za svojo sosedo. V njej so prebili en dopoldan štirje naši fantje: Franc Pušnik-Fidža, Vladimir Janet, Duka Planine in Miran Kodrin. Plezali so Igljevo smer (ocena IV +, V).

NOVI PODVIGI MO PD PREVALJE

Dejavnost MO PD Prevalje se je v poletnih mesecih še bolj razmahnila kakor v pomladnih. V juliju je MO organiziral kar dva dvodnevna izleta (Raduha, Peca), na katerih je bila kljub počitnicam udeležba številna. V avgustu pa mladinci dosegli cilj, zastavljen že spomladi, saj smo za tri dni odrinili v Kamniške Alpe.

V petek, 22. 8. 1980, smo iz Črne — navkljub erno glednim vremenskim napovedim — odšli proti Grohotu, kamor smo vsi premočeni zaradi dežja, ki kar ni prenehal liti, prispeli sopihajoč šele v trdi temi. Naslednji dan nas je čakala še bolj zahtevna tura — spust po spolzki stezi v dolino k Rogovlцу, od tam pa po Robanovem kotu do Kocbekovega doma (1808 m) na Korošici. Za nedeljo smo predvideli vzpon na Ojstrico (2349 m), a nam je to preprečil snežni metež, saj je zakril tudi markacije. Zato smo se v dolino vrnili po isti poti, a od Ro-

govilca smo jo mahnili naprej po cesti do Solčave, kjer smo se zopet zagrizli v breg. Šele na Slemenu se je pot spustila v dolino Meže.

In kaj pravi sedmerica udeležencev o vtisih s tega izleta? Vsi

se ga bomo radi spominjali, saj smo skupaj preživeli nekaj nepozabnih dni v gorah, ki so nam razkrile, kako so lahko mikavno zapeljive in hkrati hladno nedostopne v vsej svoji veličini.

Andreja Čibron

KOROŠKI KINEMATOGRAFI V OKTOBRU

Koroški kinematografi Črna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne, Dravograd, Slovenj Gradec in Podgorje bodo oktobra predvidoma predvajali naslednje filme:

SKORAJ BO LETO, ameriška barvna komedija — do 7. 10.

BAGDADSKI LOPOV, angl. barvna melodrama — pustolovski film — do 8. 10.

PRESAJEVANJE MOSKOSTI, italijanska barvna komedija — 1. do 15. 10.

PEKLENSKA CETRT, ameriška barvna drama — 1. do 19. 10.

SOSEDA, italijanska erotična komedija — 4. do 21. 10.

KARMEN IZ GRANADE, španska barvna ljubzenska drama — 7. do 19. 10.

SAHARSKA PREVARA, italijanski barvni akcijski pustolovski film — 8. do 21. 10.

AVANTURE DEBELUHA — hongkonški barvni karate film — 9. do 21. 10.

ČLOVEK, IMENOVAN BULDOŽER, italijanski barvni pustolovski film — 9. do 21. 10.

LEGENDA O CASTERU, ameriški barvni vestern — 8. do 21. 10.

OČI ZVEZD, italijanski barvni fantastični film — 10. do 21. 10.

BELI BIZON, ameriški barvni vestern — 10. do 26. 10.

AMERIŠKA VROČICA, italijanski barvni glasbeni film — 11. do 26. 10.

ROCK N' ROL, italijanski barvni glasbeni film — 16. do 28. 10.

PRIKRITA MOČ, KIT. SINDROM, ameriška barvna shriljivka — 17. do 2. 11.

ZENA, DEVICA, italijanska barvna erotična komedija — 25. 10. do 9. 11.

ČUVAJ DIVJINE, ameriški barvni pustolovski film o prirodi — 24. 10. do 6. 11.

SMRT KORUMP PODGANE, francoski barvni kriminalni triler — 23. 10. do 10. 11.

ORLOVO KRILO, ameriški barvni vestern — 29. 10. do 11. 11.

DRUŽINSKE SKRIVNOSTI, angleška barvna ljubzenska drama — 29. 10. do 12. 11.

HOTULJSKI GASILCI DRUGI NA DRŽAVNEM PRVENSTVU

12. septembra se je v Prežihove Kotlje ob vznožju Uršlje gore vrnila članska gasilska enota GD Kotlje, ki se je 6. in 7. septembra na Tjentištu na Sutjeski udeležila državnega prvenstva v gasilskih veščinah in dosegla odlično drugo mesto.

Hotuljskim gasilcem so ob vrnitvi domov pripravili nepozaben sprejem. Tako so jih že ob prihodu na Ravne pozdravili predstavniki vseh gasilskih društev Mežiške doline s svojimi vozili. V koloni so nato srebrne hotuljske gasilce spremljali pred gasilski dom v Kotleh, kjer jih je pozdravila množica Hotuljčanov in Ravenčanov, med katerimi so bili tudi Rudi Vrčkovnik, predsednik občine, Franc Tušek, sekretar občinskega komiteja ZKS Ravne, Albert Vodovnik, predsednik občinskega sveta ZSS Ravne in drugi.

Za dosežen uspeh in za srečno vrnitev domov pa so jih pozdravili: Rok Gorenšek, predsednik GD Kotlje, Franc Kočnik, predsednik KK SZDL Kotlje, in Ivan Zunko, predsednik OGZ Ravne, v imenu občanov ravske občine pa je spregovoril Rudi Vrčkovnik. S koračnico so jih pozdravili celo godbeniki pihalnega orkestra ravske železarjev.

Poleg srebrnih medalj in drugih daril, ki so jih dobili za doseženo drugo mesto na Tjentištu, je ravska gasilska zveza hotuljsko tekmovalno enoto odlikovala z občinskim gasilskim odlikovanjem prve stopnje.

Prihodnje leto bodo hotuljski gasilci z gasilci iz Begunj zastopali barve Jugoslavije na svetovnem prvenstvu v Zvezni republiki Nemčiji.

F. Rotar

HUMORESKA

Naum Labkovski

Idealen zakon

Z ženo komajda spregovoriva kaj več kot petdeset besed na dan.

»Dobro jutro.«
»Zajtrk je v kuhinji.«
»Hvala.«

»Grem.«
»Jaz tudi.«
»Kosilo?«
»V službi.«
»Poljubček.«
»Poljubček.«

»Dober večer.«
»Telefonirala je neka Ana Ivanovna.«
»Ana Ivanovna? Ne poznam.«
»No, morda je bila Gana Semjonovna.«
»Aha...«
»Danes je tretja epizoda.«
»Vklopi televizor.«
»Izklopi telefon.«

»Ti je bilo všeč?«
»Srednje.«
»Izključi televizor.«
»Vklopi telefon.«
»Večerja je v kuhinji.«
»Lahko noč.«
»Ne šušti s časopisom!«
Midva sva sodobna človeka. Imava idealen zakon. Ne rečeva drug drugemu niti ene same samcate grde besede. Samo petdeset besed na dan.

(Prev.: -rv.)

V senci

in najvišjim vrhom 514 m. Nacionalni park zajema cono Malega in Velikega jezera ter zaliv Soline. Na otočku velikega jezera je samostan iz XII. stoletja, ki je spremenjen v hotel.

GALIČICA je nacionalni park v jugozahodnem delu Makedonije med Prespanskim jezerom. Površina parka je 22.760 ha. V gozdovih raste 230 vrst raznega drevja in drugih rastlin, kar je v Evropi prava redkost.

Na znamkah je poleg motiva tudi znak evropskega informacijskega centra za varstvo narave. Grafična obdelava znamk je delo Dimitrija Čudora. Natisnjene so bile v »VEB Wertpapierdruckerei«, Leipzig NDR, v tehniški večbarvni heliografuri v polah po 9. V prodajo so prišle 5. septembra 1980. Istega dne je bil dan v prodajo ovitek za 2,50 din oziroma ovitek prvega dne FDC za 20,40 din.

KRISTALI

Glede na neizčrpnost in raznovrstnost rudnega bogastva naše domovine se je skupnost JPPT odločila, da letos izda serijo priložnostnih poštne znamk za štiri vrednosti z imenom »Kristali«, na kateri so prikazani tile motivi:

2,50 din — PIROVIN — Trepča (naravoslovni muzej, Beograd).

3,40 din — DOLOMIT — Trepča (naravoslovni muzej, Beograd).

4,90 din — SFALERIT — Trepča (naravoslovni muzej, Beograd).

13,00 din — VULFENIT — Mežica (društvo prijateljev mineralov in fosilov, Tržič).

Minerali so naravna homogena telesa določene in stalne kemične sestave, ki se prikazuje s kemično formulo. V naravi se pojavljajo v obliki kristalov ali brez določenih zunanjih oblik. Kristali so mineralna telesa pravilne geometrične oblike, ki je pogojena z notranjo zgradbo in pravilno razporeditvijo ionov in atomov.

Motive za to serijo sta izbrala Naravoslovni muzej Beograd in Društvo prijateljev mineralov in fosilov Tržič. Grafična obdelava znamk je delo Dušana Lučiča. Fotografija: Vladimir Popović in Anton Čebon. Znamke so natisnili v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniški večbarvni heliografuri v polah po 25.

V prodajo so prišle 10. septembra 1980. Istega dne je bil dan v prodajo tudi priložnostni ovitek za 2,50 din in ovitek prvega dne FDC za 26,30 din.

F. U.

Fotografije za to številko so pripevali: S. Jaš, F. Rotar in oddelek za informiranje.

FILATELIJA FILATELIJA FILATELIJA FILATELIJA FILA

FILATELIJA FILATELIJA FILATELIJA FILATELIJA FILA

VARSTVO ČLOVEKOVEGA OKOLJA

V okviru akcije »varstvo človekovega okolja« izdaja skupnost jugoslovanskih PTT dve priložnostni poštne znamki z naslednjimi vrednostmi in motivi:

4,90 din — MLJET

13,00 din — GALIČICA (OHRID)

Varstvo in izboljšanje človekovega življenjskega okolja v Jugoslaviji je aktivnost, ki traja organizirano že več let. Vemo, da ima Jugoslavija 15 nacionalnih in 17 regionalnih parkov, 171 naravnih rezervatov, 717 naravnih spomenikov in 88 drugih zavarovanih naravnih predelov ter 1699 zavarovanih zgodovinskih okolij in arheoloških najdišč ter 10.328 kulturnih spomenikov. Pod varstvom je trenutno 2,35 % jugoslovanskega prostora.

MLJET je otok v južnodalmatinskem arhipelagu s površino 97,9 km²